

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe 1 lună . 2 "
 Nrul de Duminecă
 pe un an 4 Cor. — Pen-
 tru România și America
 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Deák Ferenc-utca 20.
 —
INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se îna-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Spre o nouă minciună.

(X) Cercurile politice din țară sunt agitate. În sânul partidelor se simte neliniște, impa-
 ciență. Se vorbește de formarea unui nou
 partid. Și desperarea nu întârzie să se
 ivească în sufletele și inimele celor interesați.

Li-s'a înfundat cu minciuna cea veche.
 Opinia maghiară e sătulă de kossuthiști,
 cari fac politică dualistă, și s'a săturat și
 de dualiști, cari trec *pe ascuns* de mari na-
 ționaliști. Massa voiește politică cinstită:
 promovarea intereselor economice și cultu-
 rale ale țării și ale cetățenilor. Politicianii
 cei mulți, cari nu urmăresc alt scop, decât
 să se susțină pe ei înșiși și cari spre acest
 scop sunt nevoiți să se arate în sus cât se
 poate de slugarnici, iar în jos fățarnici și
 mincinoși — au început deja să se deoache
 deabinele.

Despre această împrejurare și-a dat bine
 seama ziarul marelui coaliții maghiare »Bud.
 Hirap« și de aceea s'a grăbit să conto-
 pească, într'un lung articol, *48-ul cu 67-ele*,
 ca astfel să găsească o nouă punte spre o
 nouă minciună, care să susțină și pe mai
 departe meschinul sistem actual.

Imprejurarea, că trei miniștri kossuthiști,
 în frunte cu semizeul Franți, concurează și
 întrec pe ceialalți soți în dinasticism, l-a
 determinat în sfârșit pe imperialistul »B. H.«
 să le ia apărarea, căci prea se produsese
 sânge rău în țară din această cauză. Iar
 concluzia, la care ajunge »confratele«, este
 că între 48 și 67 nu este nici o deosebire;
 48-iștii au fost și sunt în sus 67-iști, iar

67-iștii au fost și sunt în jos 48-iști. Acea-
 stă concluzie, adevărat, nu cuprinde nimica
 nou. Este interesantă mai mult pentru pre-
 misele ei și pentru că ea voiește să fie tre-
 cerea la îndrumările pentru viitor.

Dar să vedem esențialele părți ale ace-
 stui articol, intitulat *48—67*, nrul 182,
 despre care am făcut deja amintire în ul-
 timul nostru număr.

După ce spune, că e general sentimentul și
 credința, că *viitorul apropiat, noua situație, ce se*
apropie, pretinde dela partide schimbări, află de
 interes să se ocupe cu această perspectivă, »nu
 din punct de vedere de partid, nu pledând pentru
 un partid, ori altul, ori luând poziție contrară
 vr'unuia, nici ascultând cuvintele cuiva, ori ur-
 mărind scopuri ascunse« (!?)

»In cursul multilor ani partidul liberal a trăit
 din politică intrasigentă independistă. Programul
 independist, uniunea personală a fost curentul
 în contra căruia regele și majoritatea țării, te-
 mătoare de conflicte, a susținut partidul liberal.
 Față cu politica populară (?) și agresivă indepen-
 distă partidul liberal a căzut pe panta apărării
 și în această politică de apărare: mijlocul i-a
 fost neconștientă, corupția, dinasticismul;
 politica 67-istă a lui Deák a degenerat, n'a pu-
 tut progresa în direcțiune națională: elementele
 cari au reprezentat corecta politică de tranziție,
 nu s'au putut valida între cele două extreme: pe
 de o parte partidul independist cu programul
 său neconcretizat nici odată, iar pe de altă
 partidul liberal. S'a măcinat ca între două pietri
 de moară politica aceea, care ca mijlocie ar fi
 fost și ar fi chemată pentru a face tranziția.
 De aici a fost și aici zace încurcătura
 situației.

Coloman Széll a voit să schimbe sistemul
 cu partidul liberal. El a voit să transformeze
 partidul liberal, ca să poată fi de tranziție.
 Cei din stânga extremă i-au cauzat însă căderea.
 »Astăzi este întrebarea despre programul așa

zis independist, că este el copt? Numai cât
 nici nu știm în adevăr, care e programul și
 cât este. Pentru că program sistematic n'au
 făcut nici odată. Este cunoscut că programul
 48-ist nu mai e același, azi nici nu mai
 poate fi același, în multe părți ale lui s'a
 învechit. Așa numita carte roșie a fost
 programul scris al unei fracțiuni, după
 care au urmat și desbinări în partid. Așa-
 dară *programul independist de fapt încă nu s'a*
făcut și fiecare și-l închipuie după gustul
său (!?). Dar țara și cu deosebire marea inteli-
gență a țării încă și azi — dacă nu se poate
altfel — se împacă cu o așa zisă politică 67-istă
a lui Deák, cinstită, națională. Exemplu majori-
tatea lui Széll, popularitatea de odinioară a gu-
vernului și partidului său. Că partidul indepen-
dist a obținut acum la alegeri o mare majoritate,
aceasta a fost rezultatul reacției naționale, ridi-
carea și demonstrarea în contra politicii volnice
și anticonstituționale a lui Stefan Tisza și a gu-
vernului progresist. Față cu Széll — deși alegerile
lui au fost destul de curate — nu s'a putut va-
lida în măsură prea mare partidul independist,
cu politica sa încă nefixată strict și neîn-
stabilă și situația de așa, că așa zisa politică 67-
istă, cinstită și națională și acum are putere
atractivă în țară, dacă nu putem merge mai de-
parte fără a veni în conflict. Dar că politica
67-istă mai poate mulțumi azi conștiința patrio-
tică și da temei de guvernare, servește cu exem-
plu actuala situație, când șefii partidului inde-
pendist fac parte din guvernul responsabil 67-ist
și partidul în întregitate sa sprijinește această
situație.«

Înțelegeți marea perfidie a argumentării.
 Programul kossuthist n'a fost nici odată
 stabilit, fiecare și-l-a închipuit după plac.
 Iar programul dualist are putere atractivă
 în țară și azi, după ce kossuthiștii fac ma-
 joritatea camerei. Dovadă la aceasta este
 Kossuth, Apponyi și Günther, pe cari —

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

DIN TREGUT.

Din lumea basmelor trecute
 Imi sună pururi în urechi
 Povestea unei vieți pierdute
 Într'un noian de doruri vechi.

Mereu imi vin dintr'altă lume
 Aducerile-aminte 'n prag,
 Șoptind cu nostalgie un nume
 Atât de scump și-atât de drag.

A fost de mult, de mult, odată...
 Imi știți povestea pe de rost.
 Și vieța-mi e și-acum legată
 De-o fericire, care-a fost.

Trecutul pururi e cu mine,
 Căci făr' de el azi n'aș mai fi.
 Vieța toată mi-se ține
 De-un vis cucernic de o zi.

Abizul astăzi stă și-așteaptă
 Destinul meu cel nevăzut,
 Dar pașii pururi mi-i îndreaptă
 O fericire din trecut.

Sandu Arginteanu.

LOLA.

De Miron Rusandru.

Adesea imi vine în minte blonda și drăguța
 Lola. Și ades, în serile de toamnă, cuget atât
 de mult și intensiv la ea, încât o văd clar în ochii-
 mi suflători, o văd tocmai așa, cum era atunci,
 — deși a trecut un șir lung de ani, de când nu
 am mai privit în ochii ei ca azurul. O văd: fru-
 moasă, cu pletele blonde și groase, cu privirea-i
 cuminte și sfioasă cum pășea, încât credeam că
 nu atinge pământul, cum fugea prin grădina dela
 Imola, ușoară și sprintenă ca o căprioară...

Am fost un timp scurt, împreună. Chipul ei însă
 mi-s'a întipărit atât de adânc, încât nimic, nici
 timpul cutropitor, nu-l mai poate șterge din a-
 mintire. Și ciudat: cu cât trece timpul mai mult,
 cu atât mai deslușit se desparte figura ei iubită
 din întunericul îndepărtat și imi apare într'o au-
 reolă tot mai strălucitoare, sublimă, ideală.

Nu știu; poate fiindcă totul a fost atât de fru-
 mos și a durat atât de puțin.

Eram pe atunci student universitar în Bolog-
 na. Invătasem repede italienește; pentru noi, ro-
 mânii, nici nu e greu. Sosind în toamnă într'a-
 cest oraș, unde nu călcasem niciodată, duceam
 dorul unei societăți. Incurând cunoscuți un bă-
 iat tinăr și distins, Giovanni, băiatul primarului.
 M'a introdus încurând într'un cerc vesel de ti-
 neii, toți mediciști, ca mine. Giovanni cânta ad-
 mirabil la mandolină, Guiseppe și Roberto, alți
 doi amici, făceau de asemeni muzică. Nu pot să
 zic, că iarna nu ar fi trecut destul de repede. Stu-

diasem destul de mult, ca să pot apoi res-
 pira, la vară, departe de orașul sgomotos, aerul
 cu balsam al Italiei.

Veni primăvara, anolimpul cel mai ideal pentru
 Italia. Ce e frumos în Bologna, sunt munții
 Etruriei, cari se zăresc în depărtare, colinele în-
 verzite, cari se coboară până aproape de oraș,
 pline de portocali și castani, și riul Reno, care
 curge în preajma Bolognei. Malurile lui Reno
 sunt împetrite de flori. Apa lui adâncă, limpe-
 de și lină câte odată, alături turbure și mâniașă,
 izvoarește la sud de Bologna, în munții Etruriei
 curge spre nord, apoi spre est și se varsă în A-
 driatică.

Deja în iarnă imi zicea Giovanni adesea: »Pe-
 dro (Petru), vei vede ce frumoasă e Bologna
 primăvara. Am să te duc și la Imola. Să vezi ce
 bine are să-ți placă«.

Zimbeam, dar imi plăcea zelul, cu care amic
 meu imi lauda valurile lui Reno și costișele dela
 Imola. Cât despre numele din urmă, credeam în-
 tăiu că e un nume de fată. Am răs cu poftă
 când Giovanni mi-a spus, că nu e o fată ci un
 târg în depărtare de cinci ore de Bologna. Pe a-
 tunci nu visam, că Imola are să-mi devie un loc
 atât de scump...

Drumul spre Imola cotește destul de mult.
 Noi nu am ales șoseaua, ci o potecuță ce șer-
 puie printre fânețe, semănături și grădini de por-
 tocalii. Soarele scâldea vesmântul verde al natu-
 rei într'o lumină intensă, cum numai în țările
 de sud se poate vede. Mă gândeam pe drum:
 cu cât mai frumoasă e Italia, țara plină de lu-
 mină și căldură, unde soarele e mai frumos și

împreună cu ceilalți soți ai lor — partidul kossuthist îi sprijinește în politica 67-istă.

Dar cine susține, că reprezentanții din cameră ai partidului independist sunt reprezentanții politice ungurești naționale!? Și de câte ori partidele kossuthiste din diferitele cercuri electorale n'au cerut respectarea programului independist și eluptarea lui în intervalul, de când clasele privilegiate pervertesc principiile politice ungurești!

Rákosi Jenő este însă atât de isteț, să decreteze, că program kossuthist nu există — și-i credem pe cuvânt — ca astfel kossuthiștii de până acuma să se poată pune în serviciul programului dualist, fără a veni în contradicție cu ei înșiși. Adevărul este, că nu există nici program 48-ist, nici politică sinceră 67-istă, ci există un singur lucru: *interesul particular al politicianilor*, recrutați dintre nemeși și clericali, și în acelaș timp *neglijarea desăvârșită a țării și a poporului*.

Mulțumirea ori nemulțumirea țării nu se poate deduce din împrejurarea, că independiștii sunt azi cei mai dinastici — din interes — precum ieri, tot din acest motiv erau obstrucționiștii cei mai înverșunați, și tot e la putere mai bine de un an guvernul, care nu mai știe ce e 48-ul (care de altcum n'a fost precizat nici odată) deși e susținut de partidul 48-ist. O, nu. Poporul a fost de bună credință și este și azi dornic de un stat independent al său. Poporul maghiar necorupt și astăzi sperează. El n'a știut, că domnii săi l-au mințit când erau în opoziție și n'a crezut, că azi, fiind în majoritate, ei se vor vinde Vienei.

În întreagă chestia e și nițel element tragic. Căci poporul maghiar în sine nu trebuie urgisit. El a căzut pradă corupților, demoralizaților și nemiloșilor aristocrați, cari l-au folosit numai ca izvor de exploatat — și l-au înveninat cu ura pentru tot ce e nemaghiar, ca astfel să-l orbiască și să-l aibă mai mult timp la dispoziție.

S'a deșteptat deja în acest popor conștiința, mai ales după ce corifeii, fără prin-

cipii și fără cinste, au sfidat într'atâta ideile, cari se credea, că vor birui în țară. Politica dualistă n'are putere atractivă în țară, și azi nu mai atrage nici falșă politică kossuthistă, căci lumea s'a convins, că minciuna este criteriul acestei politici. Poporul cere o politică reală, iar nu o mascaradă de teorii și principii fictive. *Bunăstare materială și morală cere poporul și glasul popurului trebuie să triumfeze.*

Democratismul va trebui să triumfeze și acesta este gândul, de care se înspăimântă nemernicii detentori ai puterii publice, în desperarea lor, că vor scăpa frânele din mână. Li-s'a înfundat cu minciuna cea veche. Ce să facă, cum să se reabiliteze? S'ar putea altfel, decât printr'o nouă minciună!?

»Sunt mulți și în partidul independist, cari nu iau în programul lor uniunea personală, care niciodată n'a fost oficial și cu unanimitate pronunțată, din contră sunt de părerea și aceasta e dreptatea și corecta politică, că până ce politica lui Deák nu și-a putut ajunge forma cea mai deplină și până nu s'a validat conform ei, până atunci nu e permis a merge mai departe, până atunci nu e consult a ne reîntoarce la politica independistă, cunoscută și necunoscută până acuma. Așadară chemarea mai corectă a politice și a tacticei independiste este, ca ori indirect (aceasta este situația actuală), ori în opoziție: să se nizuiască pentru a ajunge și a realiza o așa reformă, care să valideze 67-ile în întregime, cu program stabilit și cu majoritate organizată pe baza lui.

»E o mare rătăcire, că se accentuează mereu, că partidele 67-iste și partidul independist — sunt rivale. Aceasta e rătăcire, nu numai pentru că natura coaliției nu suferă heghemonia și domnia exclusivă a vreunei partide, dar și pentru că dacă ar dispărea coaliția, nici atunci n'ar putea rivaliza partidul constituțional și cel independist. Aceste partide, cari se bazează pe dreptul public, reprezintă gradațiunii. Ele nu sunt astfel de partide, ca celelalte, cari trebuie să adune aderenți prin propagandă și cari afară de dreptul public diferă și în alte părți ale programului lor. Dacă politica independistă se va coace odată și se va valida în întregime și extensiunea sa, astăzi încă necunoscută: nu va fi nime, care să pretindă minimul și în lipsa altei diferențe să și susție politica și să zicem să făfăie și pe mai departe steagul partidului constituțional (ori kos-

suth-ist, adaugem noi). Dar dacă această politică, până la ultima gradație a programului independist, nu se poate realiza, pentru că dacă forțăm vin conflictele, vine Tisza și Fejérváry cu politica lor antinațională, necruțătoare și alică fără nici o considerație: atunci *politicul bun, cuminte și patriotic trebuie să fie mulțumit cu maximum, ce se poate ajunge, cu drumul de mijloc, pe care înaintând, forța spirituală, morală și materială a țării se poate desvolta, întări și poate progresa gradat spre edificarea deplină a statului național.* Pentru că dacă partidul independist se ține morțiș de punctul său de vedere... poate provoca din nou conflictele și spaima timpurilor nu demult trecute și pe uricioșii politici, cari trag țara iară în prăpastia sărăciei, supunerii și mișeliei.

Mai multă perfidie, decât cuprind șirele acestea nu întâmpină omul la tot pasul. Să se consume așadară mai întâiu 67-ile și numai apoi îi va veni rândul 48-lui. De ce nu accentuam acest lucru și atunci când 48-ul eră în opoziție și la alegeri kossuthiștii de ce n'au candidat cu program dualist? Acum după ce independiștii, în frunte cu Kossuth, servesc Vienei, marele imperialist ține să constate, că *48-ului încă nu i-a venit vremea.* Trebuie duse mai întâiu la liman toate postulatele 67-elui, căci numai atunci se va putea realiza idealul lui Kossuth Lajos.

Adevărul e, că după ce Tisza fiul a distrus opera tatălui său: partidul liberal, acum e rândul lui Andrassy fiul ca să dărâme politica 67-istă a tatălui său — *ca pe urmă Kossuth Franți să distrugă și el la rândul său ceea ce a zidit genialul său tată.* Acesta este destinul vieții și politice ungurești: ce-au agonisit părinții, copiii distrug.

Iar până își va îndeplini Kossuth misiunea nu va mai trece multă vreme. *Li va veni mai de grabă rândul 48-ului, decât cum îi place să predice »B. H.«, dar nu să se valideze, ci să se ducă cu plutele.*

»Nu trebuie să fusioneze 48-ul cu 67-ile, continuă articolul, căci ambele aceste partide se bazează pe principiul cărmuirii naționale cinstite și posibile, cu hotărâta susținere a suveranității și neatârării Ungariei.

strălucește mai tare, decât patria mea de supt Carpații întunecați și serioși. Și apoi m'am gândit: de ce mi-e mai dragă țara, în care m'am născut? De ce? Fiindcă mi-e patria!

Italianul guraliv însă nu-mi dădea de loc răgaz să filozofez. Imi povestea atâtea întâmplări din viața lui, excursii, drăcii și glume, încât mă tăvăleam în iarbă, de răs. Apoi Giovanni începu să-mi țină un discurs plin de patos oratoric despre familia Massini, primarul din Imola. Spunea, că bătrânul dăduse o creștere foarte bună fetelor, că fetele-s frumoase, că cei ai casei sunt draguți și — mâncarea-i bună. La urmă, terminând el, l-am întreat nu cumva și-a lăsat inima uneia din »frumoasele« fete. Și râdeam de el, nenorocitul de mine.

Ne-am oprit în fața unei curți mari, care eră, pe la margini, plantată cu smochini și lămâi. Poarta eră frumoasă, cioplită din lemn massiv. Înăuntru, în curte totul frumos și curat. În mijloc o rondă cu iarbă și flori, trandafiri, garoafe și vioarele multe, multe și dese. În fund se vedeau pomii unei grădini, iar printre ramurile lor copleșul unui boschet...

»Dar Lola unde a rămas?« — întrebă d-na Massini după ce toți ai casei ne-au primit pe o verandă cochetă, ce servea drept salon de vară. Marietta, sora Lolei, o brunetă cu ochii ca doi cărbuni, răspunse: »La locul ei de predilecție, în boschet.«

În acelaș moment se deschise ușa ușoară și apărură... Lola. Afară soarele strălucea așa tare, în cât cărările de nisip păreau a fi de aur; și razele lui se revărsau prin ușa întredeschisă ca un

val mare asupra figurei drăgălaşe a fetei. Și atunci îmi părea, că totul e un vis numai, — ca acum. M'am uitat mult la ea; ceva mă silea să nu pot privi decât spre dânsa, cea mai frumoasă stea, pe care am văzut-o în viață...

Ne-am împrietenit într'o clipă. Mă simțeam atât de bine în apropierea ei și atâta încredere aveam în ochii ei albaștri, adânci, credincioși, încât îi vorbeam ca unui cunoscut de zeci de ani. Și-mi părea, că trebuie să fie așa: să fim amici, — imi părea chiar, că nu voiui mai fi în stare să plec de aici. Curând uitai, că mai sunt și alții în verandă, afară de Lola. Dela început ea a șezut lângă mine și conversația deveni cu mult mai plăcută: animată, încrezătoare, lină, decât să o fi putut întrerupe. Uitai pe Giovanni, care își petrecea bine cu bruneta lui veselă, uitai pe mama Lolei, uitai totul.

Spre seară Lola îmi zise cu vocea-i lină, arginție, încrezătoare: »Am un loc frumos în grădină, unde petrec toată ziua. Intinde-mi brațul să mergem acolo.« Eram cel mai fericit muritor. Ne-am pierdut în semi-întunerecul, care domnea în frunzișul des. Întâiu ne-am plimbat conversând prin grădină, în amurg. Tot mai dragă și scumpă îmi eră. Vorbeam tot mai sincer, mai intim. Firea ei drăgălaşe, faptul, că vorbea așa cuminte și totodată naiv și nevinovat, mă captivă din ce în ce mai mult. O condusei în boschet. Șezurăm. Conversația deveni mai înceată. Șopteam aproape. Mirosul lămâilor și portocalelor amestecat cu cel de flori ne înbăta. Vântul adia încet — încet, încât de-abia se simțea, luna tocmai se ivise pe cer; domnea o liniște întreruptă numai de cîripitul din ramuri al păsărilor, cari mergeau să se

culce. Tăcurăm amândoi. Involuntar îi strânsei mâna. Mâna ei tremură. Un sentiment de nesfârșită iubire copleși întreaga-mi fire. O cuprinsei în brațe și-i șoptii ușor, ușor ca și când nu aș fi voit să întrerup liniștea sfântă:

— Lola... te iubesc!...

Peste câteva zile nu m'am mai putut reține a nu întreba pe Giovanni: »Când mai mergem la Imola?« El râdea de se sfârșea. Spunea că acum merușor aș merge la Imola și mă numea un »nenorocit amoretat« sau un »biet cavalier«. Și ce i-aș fi putut răspunde?...

Roibul lui Giovanni era cal bun. În două ceasuri și ceva făcea în galop drumul dela Bologna la Imola. Nu mai știu de câte-ori am făcut acest drum...

Lola mă primea pururea cu un zimbet drăguț pe buze. Dacă soseam dimineața nu mă lăsa să plec până seara, dacă veneam după amiază, spunea că e periculos să mă întorc seara acasă. Mergem în grădină, unde portocalele erau deja coapte și verdele ramurilor devenea tot mai închis. Aveam banca noastră în micul boschet, un frumos lăcaș al iubirii noastre nevinovate. Tot ce era al ei și împrejurul ei îmi era o comoară. Începusem să iubesc locul împresurat cu verdeață, unde o găseam ades, grădina cu cărările ei de nisip galbin, trandafirii din curte, pe cari îi îngrijea Lola. Casa înaltă, albă, curtea cu poarta-i massivă și veranda copleșită de plantele urcătoare îmi erau dragi ca părintescul cămin de lângă Dâmbovița. Și Lola... ea îmi era totul.

»Și acum o spunem deschis: pe baza programului acestuia independent al lui Dedk e astăzi ministru Francisc Kossuth, complectarea acestui program cu conținut național este datorită actualului guvern și a coaliției. Aici e noul program, programul și politica viitorului.»

Care va să zică Kossuth și de formă e dualist, nu numai în fond. Cât îl privește pe el personal știm, că nu e 48-ist, dar Kossuth înseamnă la unguri nu o persoană, ci un principiu, un partid, o țară. Acuma dară știm, că întreg partidul kossuthist din cameră e dualist și de formă și în fond. Cu o mică restricțiune însă: să infiltreze conținut național în programul 67-ist. O misiune aceasta demnă de admirațiunea noastră. Cât conținut național au degajat în acest program Kossuth și Apponyi știm deja. Le dorim tot mai mult succes.

Și-i dorim întreg imperialismului unguresc, ca să i-se prindă și minciuna asta, ca să se mai poată umfla în pene câtva vreme marii corifei coaliționiști.

Mult ne temem însă că-i va da gata Viena, înainte de a prinde rădăcini în jos cea mai obraznică perfidie a privilegiatilor.

Garanțiile constituționale. În sfârșit sosește știrea despre înțelegerea lui Wekerle cu M. Sa privitor la garanțiile constituționale, cu prilejul ultimei audiențe a premierului la Ischl. În cercurile coaliției se afirmă, că această înțelegere a întârziat atât de mult în urma intrigelor, pe cari le-au țesut la curte Fejérváry și Kristóffy. Chiar și acum ar fi intrigat cei doi foști ministri la Ischl. Ei însă au desmințit aceste șvonuri și s'a dovedit, că nici n'au fost la Ischl în zilele trecute.

Organizarea noastră. Sub titlul acesta ziarul »Lupta« revine în numărul său de ieri din nou asupra organizării partidului național al nostru. De sigur în preajma conferinței naționale. Ne rezervăm dreptul de a reveni și noi asupra chestiei în viitorul nostru număr.

S'apropia timpul plecării. În ochii lui Giovanni am zărit lacrimi. Chiar și roibul meu par'că simțea că a sosit timpul despărțirii, când încălcați pentru ultima-dată pe el, să merg la Imola.

— »Nu te du, Pedro, nu te du!...« îmi zicea Lola. Aș fi voit să o cuprind în brațe și să n'o mai las dela sân. Acum simțeam cât de mult o iubesc.

Niciodată timpul nu a trecut atât de repede supt ramul de smochin, în grădină. Vorbeam cu încredere mare în viitor. Imi promitea că nu mă va uita și eu juram, că voi reveni... Intinericul acoperi tot mai mult micul chiosc din grădină. Vântul adia încet, de-abia îl simțeam, se auzia ciripitul păsărelelor somnuroase, luna începuse să se ridice pe cer... Tocmai ca în seara cea dintâiu... Și noi făceam... tocmai ca atunci.

— »Te iubesc, Lola, te voi iubi...« îi șoptii.

În momentul acesta răsună vocea doamnei Masini: »Die Pedro, a sosit trăsura de poștă.»

Par'că simțeam scufundându-se pământul supt mine. Cuprinsei în brațe pe Lola, care plângea ca un copil, o sărutai de zeci de ori cu foc... Credeam că nu mă voi putea duce până la trăsura.

— »Adio Lola iubită!... La revedere!...«

Am zis: »La revedere!«, dar de atunci nu am mai văzut-o.

Situația politică.

Conferența națională. — Mandatul dela Beiuș. — Episcopul Radu. — Partidul radical. — Croația.

Conferența națională.

Serbările, cari vor avea mâne loc la Băsești, vor fi de o însemnătate deosebită, nu numai pentru că despărțământul sălăgean al Astrei își va ținea adunarea generală, și pentru că în acelaș timp va fi serbată aniversarea a 72-a a nașterii dlui Pop de Băsești, ci și pentru motivul, că din acest incident deputații adunați aici se vor consulta, precum am anunțat deja, în chestia conferinței naționale. Opinia românească așteaptă cu multă nerăbdare rezultatul acestei consfătuiri și mai ales rezultatele conferinței naționale.

Amintim la acest loc — în trecut — că iubitul nostru confrate dela Budapesta, nefiind informat în cauză, primește informațiunile publicate de noi, aflate dela dl deputat Goldiș cu privire la convocarea conferinței naționale.

Mandatul dela Beiuș.

Nici nu e fixat terminul de alegere, și vedem că adversarii se pregătesc de luptă. Nu am făptuit, ce-i drept, până acum nici o greșală, nu s'a omis sau neglijat nimic, căci suntem de-abea la începutul campaniei. Am avut însă de atâtea ori nefericirea de a simți cât ne poate costa, între împrejurările atât de grele, în cari ducem lupta contra curentului cutropitor șovinist, dacă suntem nepăsători. Să ne adncem aminte de alegerea dela Bocșa! Aceasta să ne fie o învățătură pentru totdeauna, un exemplu înfricoșător, care să ne aducă aminte, că dacă nu luptăm energic și organizați, acum nu mai putem reporta nici o victorie electorală.

Alegătorii din Beiuș încă nu sunt de acord asupra persoanei candidatului național? Sau nu publică numele acestuia din motive de tactică? Ori și cum ar fi, rugăm pe fruntașii din Beiuș să-și facă datoria națională, ca să smulgem acest cerc românesc din mâinile kossuthiștilor.

S'a început deja terorizarea noastră — în presa șovinistă — în jurul mandatului dela Beiuș. Ziarul »Arad és Vidéke« publică corespondența noastră din Bihor, publicată în nrul trecut, însoțindu-o cu inventive patentate.

Ținem să constatăm la locul acesta, că noi avem dreptul a ne câștiga acest cerc, pentru simplul motiv, că este românesc. Stăruința noastră, bine înțeles, nu e văzută cu ochi buni din partea vecinilor noștri. Acest lucru nu ne-ar întrista de loc. Ne amărăște însă împrejurarea, că această străduință este contrabalansată de un episcop român.

Sperăm însă, cu toate acestea, că beiușenii vor scoate biruitori steagul nostru.

Episcopul Radu

e luat în apărare de ziarele ungurești »Függettlenség« și »Arad és Vidéke« din loc. Ele ne înjură, fiindcă am atacat pe acest episcop farizeu. Trebuie că am făcut pentru opinia noastră publică un bine mare, arătând cine e episcopul Orășii-Mari, — deoarece ziarele maghiare ne înjură așa grozav.

Partidul radical.

Situația coaliției nu e de invidiat. De aceea presa ei poartă o campanie înversunată împotriva partidului radical, care e în formare, iar pe de altă parte coaliția caută să se solidarizeze pe baza programului constituțional. Cu această solidarizare ne ocupăm în fruntea ziarului. Partidul radical a lansat un energic protest în contra atacurilor presei coaliționiste, promițând, că vor munci din răspuseri pentru realizarea scopului său.

Croația.

Boicotul industriei și comerțului maghiar în Croația se susține. Un director de finanțe, Huszár din Eszék, ca să împiedice acțiunea pornită în această direcțiune a amenințat pe un mare comerciant de spirt și pe alți negustori, că le va detrage licența, dacă nu vor eși dintre ceice boicotează produsele maghiare. Directorul Huszár a fost tras în cercetare disciplinară, pentru că »finanțele nu trebuie să facă politică«.

Ordonanța lui Apponyi.

S'apropie timpul, când »lex Apponyi« nu va mai fi numai o lege pe hârtie. Privim cu oare-care teamă, dar totodată cu speranță în bravii noștri învățători, începutul acestei lupte între șovinismul cutropitor înarmat cu forța de stat și între puterea vitală a poporului nostru. Ne-au împins până la extrem. Acum trebuie să ne încordăm puterile, să ridicăm fruntea sus, mândrii și să ridicăm mânușa, pe care ne-a aruncat-o guvernul.

Am amintit, că ministrul de instrucție Apponyi a dat o ordonanță către consiliile municipale asupra modului de execuție a faimoasei legi. Iată pe scurt ce poruncește ministrul:

1. În școlile comunale instrucția trebuie să decurgă după planul orelor și al învățământului stabilit de ministerul cultelor și instrucției publice. În școlile profesionale planul de învățământ, adecă numărul orelor din diferitele studii, trebuie aprobat de minister. Afară de aceasta și cărțile, mapele (hărțile) și ori ce revizile de studiu trebuie aprobate de ministerul ungar. Dacă ministrului nu-i convine aranjamentul acesta întreg, are dreptul să schimbe totul după placul lui!

2. Orice schimbări în școală, cari se refer la planul de învățământ, se pot face numai cu aprobarea ministrului.

3. Forurile bisericesti ale confesiei, căreia îi aparțin, sunt datoare a controla, dacă toate cărțile școlare sunt în spirit patriotic și, dacă acestea nu s'au trimis la minister spre aprobare, sunt datoare a se îngriji de aceasta. Până ce nu se dovedește de repeșite-ori, că toate cărțile sunt în spirit patriotic scrise și se și propune în acest spirit, nu se dă ajutor de stat!

4. Studiile: 1. maghiară, istoria geografică, matematica, constituția sunt a se propune în limba maghiară.

Apoi sunt mai multe puncte, cari se refer la chipurile, pajurile, emblemele și inscripțiile din școală. Acestea toate trebuie să fie ungurești! În introducerea ministrul zice:

Prima și cea mai sfântă datorie a municipiilor e a se îngriji, — ceeace voiește și legea — ca în cercul de activitate al învățătorului nu numai să fie exclusă și cea mai mică umbră de nepatriotism, ci ca în toate instituturile despre teritoriul Ungariei să domnească spiritul național maghiar.

Avem însă speranță tare, că acest »spirit maghiar« nu va pângări sufletul nostru. Și

se înșeală hegemonii noștri, dacă cred, că printr-o lege volnică poți să smulgi sentimentul național din pieptul unui popor, care ține morțiș la limba și firea lui națională!

Mișcarea culturală și socială.

Badea George de 72 ani.

Iubitul președinte al partidului național dl George Pop de Băsești a împlinit ieri, Vineri, 72 ani. Din acest incident, precum ni-se scrie, veneratului președinte i-se vor face mari manifestațiuni de dragoste din partea românilor mâne, Duminecă, cu prilejul adunării generale a despărțământului sălăgean al Astrei, care va avea loc, precum se știe, la Băsești.

Ne alăturăm și noi din acest incident dorinței generale a tuturor românilor, care este: Să trăiască președintele partidului național, iubitul badea George, încă mulți ani în deplină sănătate spre bucuria noastră și interesul neamului.

»Astra« la Băsești.

La serbările dela Băsești trebuie să apară și penele de cocoș. Altfel nu ar fi tabloul complet. Iată ce ni-se scrie:

La festivitatea culturală, care va avea loc Duminecă la Băsești sunt luate în program Călușul și Bătuta. Solgăbirăul aflând despre acest lucru i-a avizat pe aranjeri, că va confiscă toate tricolorele de pe costumele tinerilor, cari vor juca aceste jocuri.

Să-i fie de bine!

Turneul Z. Bârsan.

Ni-se comunică turneul, pe care îl va face prin orașele românești artistul Zaharie Bârsan. Constatăm cu plăcere, că orașul nostru, Aradul, va fi vizitat din partea mult apreciatului artist, împreună cu trupa sa pentru a debuta, în zilele de Sâmbătă și Duminecă, 24 și 25 August n.

Suntem siguri de reușita completă a întregului turneu, precum și de a reprezentațiunilor, ce le va da mica trupă în orașul nostru.

Iată întregul turneu al trupei domnului Bârsan:

Sângeorgiu: Sâmbătă, Duminecă, Luni în 3, 4, 5 August n.

Hunedoara: Vineri, Sâmbătă în 9, 10 Aug. n.

Hațeg: Duminecă, Luni 11, 12 Aug. n.

Oravița: Sâmbătă, Duminecă, Luni, 17, 18, 19 Aug. n.

Bozoviciu: Joi 22 Aug. n.

Arad: Sâmbătă Duminecă 24, 25 Aug. n.

Dobra: Luni 26 Aug. n.

Lipova: Mercuri 28 Aug. n.

Blaj: Sâmbătă, 31 Aug. n. și Duminecă, Luni, 1 și 2 Sept. n.

Sighișoara: Sâmbătă 7 Sept. n.

Medias: Duminecă 8 Sept. n.

Deva: Mercuri 11 Sept. n.

Brad: Sâmbătă 14 Sept. n.

Abrud: Duminecă, Luni 15, 16 Sept. n.

Bistrița: Sâmbătă în 21 Sept. n.

Dela Bistrița dl Bârsan va trece la Sibiu, Brașov și mai târziu în Bucovina.

Din Săliște.

Tinerimea studiosă din Săliște își va ține obișnuita petrecere de vară în 29 Iul. st. v. 11 Aug. st. n. a. c. Locul petrecerei: »Netedul«; la caz de timp nefavorabil: sala școlii. Se roagă deci și de astădată pen-

tru binevoitorul sprijin al P. On. public. Inceputul la 1 oră d. m. Invitări speciale nu se fac. Venitul curat: pentru procurarea unui *skiopticon* popular pe seama despărțământului »Asociațiunei« Săliște.

»Astra« la Săn-Miclăușul-mare. Glasul unei doamne.

Ni se scriu următoarele: Măne, Duminecă se va ținea în Săn-Miclăușul-mare adunarea desp. »Astrei«. Se face tot posibilul pentru bunul succes al acestei conveniri cultural-sociale, care până acum, precum s'a constatat, nu s'a prea putut lăuda cu roadele muncii din sfera activității sale. Tot în aceea zi tinerimea studiosă va aranja o serată-literară muzicală, fapt, care a produs în întreg jurul o vie interesare.

Ca o fiică credincioasă a neamului meu urmăresc cu dragoste toate mișcările cultural-sociale, căci acestea s'au dovedit de cele mai potrivite expediente pentru stărpirea multelor defecte din viața noastră socială și aceste conveniri contribuiesc mai mult la promovarea și deșteptare a simțului național.

Acum e timpul suprem, să ne dăm seama de însemnătatea unei adunări a desp. »Astrei« și să vedem întru cât ne interesează pe noi doamnele române adunările acestei instituțiuni culturale. La tot cazul vom afla multe probleme de rezolvat pe vastul teren al dezvoltării și progresului.

Nu amintesc decât luxul și îmbrăcămintea la țărancele noastre. Mătășurile jidovești îi duc pe țărani noștri la sărăcie, iar frumosul nostru port țărănesc rămâne cunoscut numai din icoane. Față de acest dezastru numai cu exemplu putem ajuta.

Doamnele inteligente cu ocaziunea adunării »Astrei« să se prezinte în pitorescul nostru costum național, căci frumseța-i vrăjitoare sigur va cuceri. Apoi vorbind mai departe despre rolul nostru »Astra« — o mamă nu trebuie să fie pătrunsă de focul iubirii limbii noastre? Doar noi suntem chemate în primul rând să ne creștem pruncii așa ca să devină odinioară neclintii stâlpi ai existenței noastre naționale.

În interesul acestei cauze rog pe doamnele române din despărțământul Săn-Miclăuș al »Astrei« ca prin prezența lor să contribuie la succesul bun al acestor conveniri.

La revedere.

Xenia.

Dela frați.

— Chestii culturale in Bucovina. —

— Corespondență particulară a »Tribunei«. —

În timpul ultim s'au petrecut două momente însemnate în viața școlară a românilor din Bucovina. Amintirea acestora e numai decât necesară, pentruca să putem cunoaște greutățile, cari le întâmpină frații noștri de sub oblăduirea imperiului austriac, când e vorba de conservarea caracterului românesc al instituțiilor naționale, înflințate și susținute cu bani grei românești, agonisiți cu multe jertfe.

După multele interveniri și căciulări guvernul s'a îndurat să permită românilor și deschiderea unui nou gimnaziu în cel mai românesc ținut al Bucovinei, în Câmpulung, cu condiția, ca studiile să se predea parte în limba germană, parte în românește. Limba română are însă să fie studiu obligator pentru toți elevii fără deosebire de naționalitate. La toamnă își va începe activitatea clasa primă a acestui liceu. Jidanii însă asociați cu nemții din Câmpulung să împotrivesc acestei dispoziții și pretind de obligătoare numai limba germană. Pentru acest scop au și trimis o deputație la Viena, iar acum încearcă să se zădărnicească ședințele reprezentanței comunale, ca să nu se poată subscrie contractul. E de remarcă că astfel de proceduri nu se profesază niciodată când e vorba de ruteni. Nu ne indoim că guver-

nul va susține și mai departe hotărîrea adusă în această cauză respingând pretenziunile nedrepte ale jidanilor. Românilor însă le poate servi acest fapt de învățătură.

Celalalt moment e ocuparea postului de director la liceul din Suceava. Acest liceu, având profesori harnici, cari își împlinesc cu sumpătate datoria de dascăli români, înzestreați an de an cu diploma de bacalaureat pe cei mai buni tineri români, cari apoi ne fac fală la universitate.

Pensionându-se directorul institutului, dl Repta — fratele metropolitului actual — numărul candidaților la acest post s'a înmulțit. Consistorul metropolitan a propus de astă dată spre întărire pe cel mai apt dintre candidați, pe învățatul profesor dela Suceava Eusebie Popovici, ale cărui sentimente românești sunt bine cunoscute.

Ce să vezi însă! Consiliul școlar și guvernul desconsideră de astădată hotărîrea consistorului, îndreptându-și privirea asupra unor persoane mai puțin apte, înaintate în etate dar nu și în sentimentele românești. Iese deci la iveală în mod pregnant delăturarea românilor adevărați dela acele posturi, în cari ar putea ajuta mult cauzei românești.

Și ca să-și ajungă stăpânitorii scopul lor vădit, calcă fără considerație normele buneii cuviinți, normele stimei și reverinții, ce-i datoresc metropolitului și consistorului său, desconsiderând drepturile ce-i compet acestui for înalt.

Și peste acest caz să trece la ordinea zilei și el se dă uitării. Metropolitul cu blândețe-i fără margini nu cere satisfacție atunci, când i se știrbesc drepturile în mod nedemn, preoțimea și credincioșii săi asemenea tac. Nici un semn de indignare, de protestare. Rutenii — o știe aceasta oricare bucovinean — ar ști ce să facă.

În astfel de cazuri nu avem nevoie numai de blândețe și curtoazie, ci și de energie. Numai prin energie se poate apăra demnitatea scaunului metropolitan și a consistoriului în acest caz, măcar dacă ar trebui să ni-se auză glasul și la treptele Tronului. Credincioșii și preoții bucovineni împlinescă-și datoria, căci altcum știrbirea drepturilor ce ne compet, și desconsiderarea demnității noastre bisericesti și naționale ia dimensiuni din ce în ce mai mari.

C. Frasin.

Din România.

Degradarea soldaților. Incurând se va face pe platoul Cotroceni degradarea soldaților implicați în drama dela Stănești și condamnați de consiliul de războiu al corp. II de armată. La această tristă ceremonie va asista întreaga garnizoană din București, care va forma un careu mare în jurul celor condamnați.

După cetirea sentinței consiliului de războiu un delegat al ministrului de războiu va ține o cuvântare despre îndatoririle militarilor către patrie și superiorii lor. După ruperea însemnelor militare, li se vor lua de pe cap celor condamnați chipiriile soldățești, dându-li-se în schimb bereta de ocnaș.

Ziua pentru efectuarea degradărilor se va fixa după ce se va reîntoarce în capitală dl general Avarescu, ministru de războiu.

Primăria Bucureștiului a luat hotărîrea, ca parte din copiii găsiți, cari au absolvat cele patru clase primare, să învețe grădinăria sub supravegherea grădinarilor primăriei. Deocamdată au fost aleși 6 băieți cari au și fost repartizați pe la diferitele grădini comunale.

Se știe că grădinarii din serviciul primăriei sunt toți străini. Prin această dispoziție se va putea, cu încetul, naționaliza și arta grădinăriei. De altă parte serviciul plantațiilor și grădinarilor dela primărie are un personal destul de număr, așa, încât băieții trimiși să învețe grădinăria, în 2—3 ani de practică vor putea să aibă salarii, variind între 100—150 lei pe lună.

Inaugurarea muzeului industrial »Regina Elisabeta«, înființat la ministerul de domenii, va avea loc incurând.

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târguială să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietar: Loser János, Budapest.

În acest muzeu și-au expus produsele aproape două sute de fabrici încurajate de Stat. Muzeul este așezat în aripa stângă a clădirii. El este frumos aranjat de către dl Corzeni, cel care a alcătuit și pavilionul Regiei dela Expoziția națională. În fundul sălii se află un tron, de asupra căruia este așezat bustul M. S. Reginei. În dreapta și în stânga bustului sunt așezați doi dorobanți; iar de jur împrejur diferite opere literare.

Inființarea »Vetrei Luminoase« se va serba la 14 August cu mare solemnitate. La serbarea aceasta aniversară va asista și M. S. Regina.

Pentru „Arad és Vidéke“.

Ziarul maghiar din loc »Arad és Vidéke« ne dedică în numărul său de azi articolul de fond. Îi mulțumim pentru gentileță.

Noi am criticat și condamnat purtarea neromânească a episcopului Radu când cu primirea fișpanului Glatz în Beiuș. E dreptul nostru a condamna pe ori-cine, care între împrejurările grele politice actuale, cu cari trebuie să luptăm, se poartă neromânește. Episcopul Radu, a meritat deasfățat a fi condamnat din partea oricărui român de bine, căci acum ne aflăm în cercul Beiușului în fața campaniei electorale. Dacă fișpanul Glatz face rută de cortezie prin cercul vacant, de ce e primit în Beiuș cu alaiu și banchet tocmai din partea episcopului român? Ziarul maghiar afirmă, că introducem în societate lupta politică. Crede într'advăr »Ar. és V.« că la acest banchet dat de episcopul Oradei, venit-a fișpanul de dragul unui »prânz bun«, fără a urmări alte scopuri? »Infrățirea româno-maghiară« e doară numai de caracter social? Sunt slabe de tot argumentele apărătorului episcopului Radu.

E vorba de o luptă politică, domnilor heghemoni, și în lupta aceasta nu crujăm pe nici un român inconștient.

D-voastră spuneți că presa română e agresivă. Ei bine: voim să știm, care dintre cele două națiuni, română și maghiară, e agresorul și care se apără? Nu noi avem să ne apărăm limba, care e prigonită până și în școlile copiilor fragezi, nu noi trebuie să ne apărăm drepturile politice, biserice, viața socială, totul? Cine vă prigonește pe D-voastră?

A numi pe cineva agresiv, fiindcă înfruntă pe episcopul, care trebuie să servească interesele neamului, din sânul căruia a ieșit și pe care îl păstorește, e mai puțin decât naiv?

»Confratele« ar dori — nici mai mult, nici mai puțin — decât să apoteozăm pe Andrassy și pe Apponyi, căci »doară sunt și ei așa politici ca Stefan C. Pop, ne mai amintind și pe ceilalți«. De ce nu ne cere să ne închinăm și înaintea lui Kossuth? Ori el nu face parte între politicienii țării?

Prietinul nostru afirmă mai departe, că *am agitat* prin înfierarea păcatului antinațional al episcopului. În contra cui? Și fiindcă procurorul nu ne va învrednici, se îngrijește dânsul, A. és V., să ne recomande în atențiunea publicului maghiar.

Legea de naționalități ne-a aruncat-o Deák într'un moment de slăbiciune și de uitare de sine, zice prietenul. Ca și când pe Deák nu l-ar fi preocupat chestia aceasta și n'ar fi fost în clar cu ea!

Cât despre interesarea pe care ne-o promite confratele și pe viitor, ne bucurăm din inimă. Numai fiindcă ar avea nevoie de o miie de ochi și de brațe — și și acestea ar fi puține — ca să descopere și să desarmeze atacurile noastre furioase (!?), îi recomandăm la rândul nostru să ia în ajutor întreg neamul unguresc, în atențiunea căruia ne recomandă, căci cu chipul acesta va avea mai mari șanse de a ne descoperi și mai ales de a ne desarma.

Căci trebuie să declarăm, că articolele de vară ale lui »A. és V.« nu ne vor desarma nici într'o miie de veri. Purcezând însă conform sfatului nostru ar urma un profit și pentru unii și pentru alții: *ei ar învăța românește, iar noi am câștiga abonați.*

Revista ziarelor.

»Az Ujság« despre articolul, cu care ne ocupăm în fruntea ziarului:

Omul cuminte își așterne din bună vreme patul. Camerierele coaliției se ocupă deja acuma cu această îndeletnicire moale. Una, nu pentru întâia oară, dar acuma explică cu o elocvență deosebită, că de ce și e coaliția coaliție, de ce folos e să se susțină în societatea aceasta diferitele programe, căci doară cu toții suntem frați, și 48 și 67 sunt diferențe făcute numai cu gura. Pe lângă situația de azi după epoca de tranziție ar trebui să se risipească, dacă mai au încă principii de partid deosebite. Dar dacă abandonează aceste principii și își caută unele comune, atunci pot rămâne pentru totdeauna laolaltă. A rămâne împreună însă înseamnă, că nu e concurență.

Învățătura aceasta găsește teren roditor. Doară bunii independiști și așa își scarpină urechile: cum vom mai fi noi independiști, dacă nu vom mai fi coaliționiști? Și e lucru caraghios, adevărat, dar nu tocmai neuzit, că omul își face biblie nouă pentru Dumnezeu cel vechiu. Și situația e foarte acomodată pentru arătarea noului program unitar de partid. Pot să spună simplu, că ei, când și-au atârnat în cuiu principiile, nu s'au gândit, că ele se vor îneca până va fi să le ia jos.

Referitor la intrigele dela Ischl:

Este intrigă în Viena, adevărat în Ischl? Ei spun, că e, și nu observă cât de grav își acuză cu aceasta guvernul. Nu e doară datorința guvernului să se îngrijască, ca M. Sa să aibă numai consilieri competenți? Și dacă totuș se validează factori necompetenți, nu guvernul lor e responsabil pentru aceasta? La naiba, în curs de treizeci de ani au ținut de cel mai mare năcaz că M. Sa are consilieri răi și acum când în sfârșit are consilieri buni, aceștia nu-i dau bunul sfat, că sfatul celorlalți e rău? Cauza e potrivită, ca să exciteze lipsa unui ministru a latere ceva mai treaz, pentru că cine suferă intrigile dela Ischl, ori nu poate să le împiedece, acela ori doarme, ori să meargă să se culce.

Despre desbaterile dela toamnă:

Acum și garanțiile constituționale se vor desbata de sigur la toamnă. Așadar următoarele sunt chestii sigure: buget, delegații (acestea s de tot sigure), tranșacțiune, cvotă și pe lângă multe altele: garanții constituționale. Astfel ori va trebui schimbat calendarul, ca toamna să țină de astădată doi ani, ori dintre chestiile cari sigur se vor desbata, câteva de sigur nu se vor desbata.

Népszava de ieri se ocupă în articolul de fond cu îndrumarea contelui Apponyi referitoare la școalele populare, atacându-o cu vehemență.

Politica săsească.

Rândul trecut am reprodus în rezumat o parte din discursul, dare de seamă, a deputatului sas dr. Rudolf Schuller. Continuăm azi rezumatul.

Dacă este adevărat că cuvintele violente din gura deputaților să-și producă în camera ungurescă un efect opus celui dorit, adevărat în loc de a îmblânzi și îndupleca pe deputații unguri îi face și mai neînduplecați, atunci întreb: pentru ce ni-să cere din partea alegătorilor ca să ne ridicăm acolo glasul? Pentru că acele discursuri țin cont mai ales de sentimentul național al alegătorilor.

Dar să nu mergem la extrem cu cultul sentimentului național. Noi nu-l putem cultiva bunăoară socoteala credinței noastre cătră stat. În lumea sentimentelor va trebui să ne călăuzim prin chibzuirea realității. Noi nu putem rosti discursuri neadresate camerei, ci camerei (Reden zum Fenster hinaus halten.) Aceasta ar vătămă în mod vădit interesele noastre naționale.

Dar discursurile de acest fel sunt chiar de prisos, căci sentimentul național al poporului nostru este mai tare decât să aibă nevoie de ele.

Noi deputații pretindem ca în privința sentimentului național să fim socotiți de-opotrivă cu alegătorii. Și cine ne acuză că nu am fi naționaliști tot atât de buni ca ei, este de ris și lipsit de orice modestie.

Mulți ne vor întreba: pentrue am mai vorbit atunci în cameră? Cuvântarea deputatului Melzer

a avut scopul de-a fixa punctul nostru de vedere față de proiectul Apponyi. Discursurile rostite la dezbaterile pe articole au avut rostul unei *demonstrații*. Demonstrațiile sunt o armă cu două ascuțisuri, căci ele pot fi de folos dar pot fi și vătămătoare. La noi ele au avut succes, căci amendamentul Nagy a fost retras. Dar succesul acesta a fost rezultatul politicii noastre urmate de un an și mai bine.

Intre noi și unguri există o solidaritate de interese însemnată. Dacă cele 230 de comune și orașe săsești vor dispărea, locul nostru îl va lua un popor căruia istoria îi poate da eventual scopuri neatârătoare, deosebite de ale ungarimii.

Dar ni-s'a spus că politica solidarității de interese cu ungurii s'ar putea face și în afară de partide. Toți deputații sași deci, oameni experimentați neagă aceasta. Este regretabil că totuși mulți nu vreau să ne creadă. Ei presupun că alte pricini ne determină să afirmăm asta, ca bătrânețele, lipsa de curaj și comoditatea noastră.

Pentru unguri unitatea politică a statului este o dogmă, depusă de altcum în legea naționalităților. Plecând dela ea, partidele din cameră tăgăduiesc naționalităților dreptul de a înființa un partid neatârător în cameră. Pentru aceasta ele au exclus partidul naționalităților și din secțiuni.

Nu împărtășim dogma amintită. Dar trebuie să ținem cont de ea ca de un fapt real. Dacă am rămâne în afară de partide nu am putea să exercităm nici înflurirea pe care o avem acuma. Ungurul nu dă ascultare celui care, după părerea sa, se împotrivesc principiilor fundamentale ale statului unguresc. El are tendința de a nimici astfel de partide. Nici o vorbă, nici un argument nu ne folosește. Pare că aud mereu vorba unui om politic ungar relativ cumpătat. Un deputat naționalist zugrăvea niște abuzuri care îi făceau să-și clocotească sângele de revoltă. Deputatul ungar îl întrerupse strigându-i:

Pentru ce mai vorbești. Tot nu te credem, căci nu vrem să te credem!

Sfârșitul vorbirei îl vom da în numărul viitor.

Chestia marocană.

— Buletin exterior. —

În Marocco iarăși s'a întâmplat un eveniment, care ar putea da început la complicații serioase. E măcelul dela Casablanca, despre care am scris deja. Cazul e cu mult mai grav, decât acel, care a adus cu sine, înainte cu mai multe luni, ocuparea orașului Usdia din partea francezilor. Aici a fost omorât un singur francez. *Măcelul dela Casablanca* însă are victime mai multe: opt europeni au fost uciși: cinci francezi, doi spanioli și un italian. *O intervenție franceză* se crede aproape iminentă.

Iată câteva amănunte despre măcelul dela Casablanca:

Măcelul a avut loc Marți la amezai. Fortificarea portului și construirea unei linii ferate a cauzat mare agitație în sânul populației indigene. Căpeteniile triburilor au venit Luni la pașa din Casablanca și au cerut ca el să împiedice zidirea portului și liniei ferate, cari sunt în folosul europenilor. Pașa a promis să decidă până a douazi.

Dar poporul indigen agitat nu avu răbdare să aștepte până a doua zi, ci *pătrunse înarmat în oraș, distruse construcțiile din port și a liniei ferate. Apoi proclamând »răsboiu sfânt«* atacară pe europeni. Deocamdată nu căzură decât 8 europeni jertfă răscoalei. Se vestește însă, că în jurul orașului stau gata de a ataca pe europeni 20.000 de indigeni.

Situația e cu atât mai gravă, cu cât întreaga provincie în jurul Casablancei e în agitație. Guvernul francez a trimis deja un vapor de răsboiu la Casablanca, spre a fi într'ajutorul europenilor amenințați. Alte cuirasate franceze au pornit să apere interesele europenilor în Marocco.

Sultanul e neputincios față de răsculați. Răsvrătitul Raisuli, despre care am anunțat deja în

mai multe numere ale ziarului nostru, îi dă destul de lucru, nevoind să extradeze pe englezul Maclean. Se crede că din cauza aceasta va interveni și Anglia.

Din străinătate.

Rusia și Germania.

Intrevederea dela Svinemünde. Am anunțat mereu în ziarul nostru despre apropiata întâlnire a împăratului Wilhelm II al Germaniei cu țarul Nicolae. Intrevederea e viu comentată de marile ziare europene.

Ziarul »*Nordeutsche Allgem. Zeitung*« salută cu bucurie întrevederea între monarhi. Zice că întrevederea dela Svinemünde e o nouă dovadă despre relațiile amicale între cele două țări. Nime nu e îndreptățit, să primească știrea acestei întrevederi bănuitor sau neîncrezător. Ea servește păcii.

Alte ziare scriu, că întrevederea dintre țar și împăratul german e menită a întări legăturile dintre Germania și Rusia și a strica totodată alianței franco-rusești și anglo-rusești. Mai ales se zice, că alianța ruso-franceză va suferi mult prin întrevederea aceasta.

Japonezii în Coreea.

Incăerări între armata japoneză și coreană. Ieri au avut loc încăerări sângeroase între trupe japoneze și coreane, în Seoul. Au căzut 60 de coreeni și 40 de japonezi.

Crima dela Dános.

Cercetările asupra crimei dela Dános continuă cu multe greutate. Țiganiii tăgăduesc; sunt zile, în cari judele de instrucție Aczél, care conduce cercetările, nu poate afla nimic sau numai lucruri, cari și de altfel sunt descoperite deja. Chiar și numele țiganilor e greu de stabilit. Dar de multe ori negarea și minciunile nu le ajută mult, căci mai târziu se contrazic înșiși. Astfel și cercetările de ieri sunt, deși țiganiii au încercat să înșele justiția, încoronate de succes.

Am amintit deja, că jandarmii au mai pus mâna pe o bandă de țigani, care apoi a fost dusă la Budapesta. Banda aceasta constă din optsprezece membri. După ce li-a luat interogatorul poliția, era cât p'aci să fie toți lăsați liberi. Judeului de instrucție îi bătu însă la ochi un flăcău de țigan mare, voinic, care se potrivea foarte bine cu descrierea, pe care a dat-o mica Roza Lakatos, cea mai de frunte martoră despre crima dela Dános, asupra unuia dintre criminali. Țiganca a fost condusă în curte, unde toată noua bandă fu adunată și confruntată, fără ca ea să bănuiască ceva, cu țiganiii nou-prinși. Fetița declară, că nu cunoaște pe țigani afară de flăcăul amintit; despre acesta zise, că el e acela, despre care a vorbit: unul dintre făptuitorii crimei dela Dános. Jandarmul Mick îl și recunosc; îl cheamă Rostás Sándor.

Încă o participantă a fost demascată tot în modul acesta: femeea Balog Mária, care a luat parte activă la aranjarea omorului.

SOCIALE.

Datoriile societății noastre.

Un ziar politic e menit a se ocupa cu tot ce e în legătură, mai mult sau mai puțin directă, cu politica, el trebuie să atingă toate chestiile de interes public. Mulți ar putea întreba: Ce rost a avut, ca »Tribuna« să deschidă o rubrică separată pentru »Sociale«? De ce să se publice articole despre unele sau altele slăbiciuni ale societății noastre?

Dacă nu ar fi nevoie de îndreptare, nime nu ar lua condeiul să scrie, că așa sau așa e mai bine. Dar tocmai fiindcă stările noastre sociale ne inspiră mai multă grijă, tocmai fiindcă societatea e unul dintre factorii de frunte și în viața națională, stăruim atât de mult, ca lucrurile să se schimbe spre bine.

E neasămănat de mare puterea societății. Tot ce are viață, individualitate, toată munca și străduința celor mulți dau rodul lor nu numai neamului întreg, ci, în primul rând și mai direct, societății. Meseriașul, care lucră până seara târziu, lucrătorul, care se întoarce acoperit de fum și praful fabricelor lucrează numai în cercul strâmt al stratului de societate, căruia îi aparține. Puțini sunt aceia, cari se ridică de asupra acestui orizont, a căror activitate se resimte nu numai în sânul societății, ci a națiunii întregi.

Cine muncește pentru societate, muncește totodată și pentru neam. Munca aceasta trebuie să fie comună, noțiunea societății și cea a neamului trebuie să se apropie cât mai mult una de alta. Mai cu seamă noi, cari în lupta pentru existența noastră națională suntem avizați la toate mijloacele, la toate armele spre a putea opri valul cutropitor al adversarului, mai ales noi avem nevoie de o societate, ale cărei interese, ideale, a cărei fire să fie indentice cu ale neamului întreg.

Să *naționalizăm* societatea! Să fie societatea noastră românească în cel mai sublim înțeles al cuvântului. Nu moralitatea socială, nu cultura universală să ne fie mai scumpe! Din contră: să se desvolte în sânul societății noastre o *moralitate națională și cultură națională*, la cari să ținem de mii de ori mai mult, ca la moralitatea și cultura cosmopolită.

Nimic nu pot urâ mai mult, din tot sufletul, decât un trădător de neam, un renegat. Iar câte un român mai slab, care își batjocurește și schinjuește limba amestecând cuvinte străine în ea, sau vorbește mai mult limba adversarilor noștri, pentru mine nu mai e român! Când am ajuns așa departe, încât limba ni-e prigonită până și în școala copișilor noștri fragezi, să nu mai existe la noi nici un pardon pentru mișei, cari nu țin la limba lor, la neamul lor. Societatea să eschidă pe ticăloșii naționali din sânul ei. Fie cât de cinstit, bogat sau ori și cum: cine nu e român verde, să nu fie iertat în societatea românească. Moralitatea națională fie superioară celei sociale. Societatea fie o armă puternică în mâinile neamului întreg!

A doua datorie mare a societății e a servi la altarul culturii naționale. Un popor nu are un tesaur mai scump de cât cultura lui. Iar noi în lupta noastră națională avem nevoie nu numai de arme politice, ci poate mai presus de acestea de arme culturale. Cultura națională să ne fie farul, dela care să așteptăm pururea lumina salvatoare. Ea să ne fie *mai scumpă de cât ori ce*.

În primul rând trebuie să ne cultivăm limba. Și aci societatea ne e cel mai puternic sprijin. Dacă pretutindeni în societatea noastră se va vorbi românește, frumos și bine românește, atunci nici nu poate să fie vorba de maghiarizarea societății noastre intelectuale. Și dacă pe lângă aceasta societatea noastră își va da silința să și cetească cărți, să aboneze ziare și reviste românești, să discute românește, dacă ideea necesității culturii naționale va pătrunde tot mai adânc în straturile societății noastre, atunci societatea română își implinește datoria și merită numele de »română«. Până atunci însă nu! *Mir. R.*

NOUȚĂȚI.

ARAD, 3 August n. 1907.

— **La serbările culturale din Băsești** vor veni, după cum ni-se scrie din Baia-mare, și câțiva oaspeți distinși din regat, între cari frații Cantacuzino și dl Filipescu. Ne bucurăm că mișcarea culturală a noastră interesează pe frații noștri de dincolo.

— **Inmormântarea patriarhului Brancovici.** Corpul patriarhului sârbesc Brancovici a fost îmbalsamat Joi și Vineri. După ce eri la 9 dimineața îmbalsamarea a fost terminată, s'a dat voie publicului să vadă catafalcul. Inmormântarea se va face, după cum a hotărât comisia congresului, Duminecă la 9 a. m. La mitropolie, unde sunt îngropați patriarhii bisericii sârbești, se va oficia un serviciu divin și corpul patriarhului va fi sfințit. Patriarhul va fi înmormântat în cavoul, pe care și l-a zidit el însuși, în biserica din orașul de sus.

— **Zaharie Bârsan la Oravița.** Ni-se trimite spre publicare următoarele șire: Pe zilele de 17, 18 și Aug. n. Oravița și jurul ei iar va avea bucurie de sărbătoare. Grăbiți, români vestiți a Oraviței și jur, și gustați din arta dățătoare de viață a lui Z. Bârsan, căci el, cel neuitat de voi, vine să vă desfăteze cu arta lui, să vă lumineze și focul inimilor voastre să-l mitrească. — *Aranziatorii.*

— **Fostul ministru Kristóffy** a declarat în mai multe ziare maghiare, că e urmărit în continuu de agenții poliției.

— **Societatea »Carmen« din București** va face la toamnă o excursiune în Bucovina, unde va da câteva concerte.

— **O aniversare.** Puține popoare serbează amintirea eroilor săi într'un mod așa frumos, ca ungurii. În privința aceasta, noi cari suntem atât de săraci în serbări naționale, putem lua exemplu dela ei. — Ungurii au serbat în Budapesta într'un mod demn aniversarea a 58-a a morței poetului lor Petőfi. S'a aranjat o manifestație frumoasă la statua lui, apoi un conduct cu torțe. Au participat și trei profesori finlandezi. A fost public mult.

— **»Imnul național al muzicii militare«.** Sub acest titlu fițiucile locale de ieri se plâng rău că muzica regimentului de infanterie din Biserica Albă, în timpul călătoriei la Herkulesbad, stând în Caransebeș trei zile, Luni seara a cântat în grădina hotelului »Lichtnekker« între altele și imnul nostru »Deșteaptă-te române«!, pe care publicul românesc l-a primit cu ovații, iar unguerașii l-au ascultat vrând-nevrând cu capetele plecate.

E mare durerea în izrail pentru această »faptă nepatriotică« a muzicii regimentului din Biserica-Albă, recrutat din ficiori chipeși români ai Bănațului.

— **Congresul presei** se va ținea pe la mujlocul lui Septemvrie, în Bordeaux, Franța de Vest.

— **Marile manevre.** În toamna aceasta numai corpurile de armată: al III-lea din Graz și al XI-lea din Insbruck vor face manevre mari. Celelalte corpuri de armată vor face, ca de obicei, numai manevre de divizii și brigadă.

— **Fulger ucigaș.** În comuna Tisa de lângă Hălmagiu a fost eri un vifor mare împreunat cu descărcături electrice. Populația era aproape des-nădăjduită din cauza viforului anormal de puternic, căruia i-au căzut jertfă șapte săteni. Un fulger a omorât patru și a rănit trei țărani, iar toți ceilalți, cari erau acolo, au fost răniți mai mult sau mai puțin grav. Țăranii sunt *români*.

Înainte de de-
jun, dacă beai
un jumătate de
poc al de apă
amară o o o

Igmándi alui **Schmidthauer**,
stomacul neregulat îl aduce în
ordine în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gâlbănare, umflarea ficatului și fteiei, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se poate căpăta în fiecare farmacie mai

bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50 fil.; să nu se confunde cu altă apă amară.

— **Un nou atentat cu dinamită.** Contra unui tren de persoane, care mergea din Fiume spre Ungaria s'a comis un atentat cu dinamită, care însă nu a reușit. Întrebăm zierele maghiare: nu cumva iar noi, românii, suntem făptuitorii?

— **Nouă mașină sburătoare.** Americanul Wright a oferit mașina sa sburătoare guvernului francez, care de altfel a obținut succese frumoase cu balonul dirigeabil militar »Patrie«. Mașina lui Wright e încă în America. Wright a sosit în zilele trecute cu fratele său Wilbur în Paris și negociază acum cu ministrul de războiu francez.

— **Mulțumită publică.** Teodosiu Moșiu, preot în Cuvin, a donat sfintei noastre biserici o mă-sărie și o zăvează pentru ușile împărătești în preț de 50 cr., iar Petru Vancu, învățator în Măderat, fiu comunei noastre, o Psaltire în preț de 6 cor.

Faptele bune se laudă de sine! Primească nobilii donatori mulțumita noastră! Dee cerul, ca încă mulți, mulți ani să mai poată săvârși astfel de fapte demne de laudă.

— **Iarăși o corabie scufundată.** Se anunță din Copenhaga, că în zilele acestea corabia fineză »Lunparland« a suferit avarii și s'a scufundat în apropiere de Holmsland. Căpitanul, cărmaciul și un marinier au pierit în valuri.

— **Baloanele dirigeabile.** Intre armatele marilor puteri e o întrecere în — aier. Tot mai mult iese la iveală însemnătatea mare, pe cari o au într'un caz de războiu baloanele, mai cu seamă baloanele cu cârmă. De aceea artileria e instruită, cum să nimicească baloanele inamicului și ministerele de războiu emulează, cum să și construiască baloane cât mai bune. — Cel mai renumit balon militar dirigeabil e fără îndoială »Patrie« al armatei franceze.

Incerările făcute cu »Patrie« au pus bază operărilor de războiu cu balonul modern. Germanii, cari așa zicând nu inventează nici odată ci tot imitează, au imitat și în rândul acesta pe francezi. În Germania majorul Gross aranjează ascensiuni cu balonul lui.

Natural, că nici unul dintre aceste baloane dirigeabile nu e complect, deși deja faptul că balonul poate să meargă contra unui vânt destul de tare, însemnează un progres mare față de trecut. Cel mai mare defect al baloanelor dirigeabile de până acum e însă, că nu pot sta mai mult decât trei ore și ceva, în aier. Cauza e că balonul nu poate lua o cantitate de benzină pentru motor, care se țină pentru un timp mai îndelungat. Se poate zice, că problema balonului dirigeabil e deslegată în teorie. De fapt însă încă nu.

— **Inimă cusută.** Zilele trecute s'a întâmplat o bătaie, în comuna Beltole din Italia-de-nord, în care un țaran a fost străpuns în inimă. Dus la spital medicii au constatat că rana e astupată cu sânge încheșat și astfel stând lucrul medicii și-au luat curajul să coasă locul tăiat.

— **Hipopotamul din grădina zoologică a Budapestei** a ajuns la licitare. Dupăcum se știe societatea, care a susținut grădina a falimentat și creditorii au început să liciteze animalele. Cine se va găsi oare să cumpere pe vestitul Jonás!?

— **Un nou căpitan Köpenick.** Laurii falșului căpitan din Köpenick nu lasă să doarmă pe o mulțime de dezecilibrați și farsori. Un incident straniu, care seamănă mult cu aventura rămasă celebră, s'a petrecut la Frankfurt. La postul principal, așezat în centrul orașului și păzit de doisprezece soldați și un sergent, un om îmbrăcat civil intră năpraznic și se apucă să mustre cu asprime pe sergent:

— Nu vezi, strigă el, că santinela doarme și că și-a răzemat pușca de un copac?

Apoi, necunoscutul, pe care sergentul îl luă drept un ofițer superior îmbrăcat civil, făcu o inspecție migăloasă prin tot postul, cercetă pe soldați, cari stăteau smirnă lângă paturile lor și spuse, în sfârșit:

— Pentru acuma să spunem că n'am văzut nimic. Dar... El nu-și mai isprăvi fraza, dar soldații, înspăimântați, ghiciră înțelesul acestei amenințări. Unuia din ei, așezat lângă ușă, necunoscutul îi strigă:

— Deschide amândouă aripile ușei. Nu știi cine sunt eu? Necunoscutul eși și se plimbă puțin pe trotuarul din fața garzei. Atunci abia ser-

gentul își luă inima în dinți și avu curajul să-l întrebe despre numele și gradul său.

— Căpitan von Platen din regimentul 16 de dragoni, răspunse scurt necunoscutul și se depărtă.

Mai în urmă s'a constatat că nu există nici un ofițer cu acest nume în anuarul militar.

S'a deschis o anchetă asupra acestui incident.

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetitorilor nostri ospătăria națională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tramvaiul pân'acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de întâlnire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a-l sprijini, fiind român, dar și de altfel otelul, mai ieftin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

— **Teatru electric.** Pe strada Boczkó, peste drum de »Boul roșu« a sosit teatrul electric alui Winkler. Acest teatru e un cinematograf american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la Paris în anul 1900 a fost distins cu Grand Prix. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În Ungaria aici se poate vedea pentru prima oară.

Programa la 4 și 5 August: 1 Foc bengalic din Londra (original). 2. Mica fată oarbă (din viață). 3. Căsătoria între copii (de răs). 4. Spierena (istorie). 5. Întâmplarea unei fete (dramă). 6. O problemă grea (comic). 7. Multă zarvă pentru lucru puțin (de răs). 8. Visul pictorului (fantasie). 9. Fata crâșnicului (pătrunzătoare).

Afară de chipurile acestea din program se vor arăta și alte chipuri, cari asemenea sunt foarte reușite. — Atragem atenția publicului la acest Cinematograf excelent.

Cu toată căldura cea mare teatrul nostru e răcoros și plăcut.

Deși acuma sunt căldurile mari teatrul nostru totuși este răcoros și plăcut.

Tablouri curate fără oscilare. — Cele mai noi fotografii ale Europei.

Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

Solicita cu părținare on. public cu distinsă stimă Winkler Lambert, proprietar.

— Aduc la cunoștință, mult on. public, că am deschis birtul „8 8 8“. Bucătărie foarte gustoasă, burgheză maghiară. *Vinuri curate proprii. Bere de curte dela prima societate maghiară pe acții, pentru bere. Un pahar 16 fileri, pahar mare 24 fileri.* Rugând părținirea mult on. public, rămână cu stimă Répássy Pál.

— În Arad, strada Forray în palatul contelui Nadasdy, orologierul și juvraul Zinner Vilmos vinde tot felul de oroloage și juvaerice.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită. Mare asortiment de tacămuri de argint. Oroloage de buzunare de aur, argint și oțal. Un departament separat se găsește abricățiuni de argint china de prima calitate. Gallert S. és fia, Arad, Piața Andrassy nr. 22.

— **Kerpel Izsó** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundent asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cancelarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opuriile scriitorilor. Telefon nrul 355.

Ultime informațiuni.

Se desminte știrea despre o înțelegere între Wekerle și M. Sa la Ischl cu privire la garanțiile constituționale. Svonul acesta l'a răspândit guvernul, ca astfel contele Andrassy să nu fie interpelat în această chestie, căci, după cum se știe, dânsul și-a legat portofoliul de aceste garanții.

Plusul de plată al funcționarilor dela tren, care li-s'a liquidat la 1 August, în cazul, că proiectul lui Kossuth nu va fi sancționat de M. Sa va trebui restituit din parțea funcționarilor.

Regele Eduard va visita pe monarhul nostru la Ischl. Acestei vizite îi se atribuie o mare însemnătate.

H A Z.

Ce scrie un ziarist zăpăcit.

... Omul a fost găsit mort pe malul râului; abea mai respira. În câteva clipe el a fost mort. Fiind întrebat, a răspuns, că l'au atacat trei vagabunzi...

Internatul Vancean de fetețe din Blaj.

— Publicare de concurs. —

Până în ziua de 15 August n. a. c. se escrie concurs pentru primirea în internatul Vancean de fetețe din Blaj.

1. Pentru o elevă sunt a se plăti pe un an școlastic 240 cor. solvibile în două ori cel mult patru rate anticipative, pe lângă aceea o taxă anuală de înscriere de 6 cor. 30 fil. pentru elevele din clasele elementare, și de 12 cor. pentru cele din clasele civile, apoi 2 cor. pe an pentru baie. Elevele, cari vor învăța limba franceză ori muzica instrumentală, vor solvi separat unele taxe moderate.

2. Fiindcă elevele vor trebui să poarte vestimente uniforme, se vor solvi pentru acestea câte 28—36 cor. după vârsta fie căreia. Uniforma aceasta, care se gătește în internat, constă din două surte în formă de rochie, două pălării, — una de iarnă și alta de vară, — și din o toaletă.

3. La intrarea în internat fie care elevă are să fie provăzută cu: 6 cămeși, 6 camisoane, 6 pantaloni, 2 fuste de iarnă și 2 de vară, 6 serviete, 12 batiste, 6 părechi de ciorapi, 2 părechi de păpuși, 1 perie de dinți, 1 perie de cap, 2 perii de încălțăminte, 1 plapomă, 2 pepteni, 1 saltea de lână, 2 perini, 4 fețe de pat, 4 fețe de perină, 2 cuverte de pat din giolgiu alb, 1 lavoar de spălat și 4 ștergare.

Pentru suma solvită fie care elevă va primi:

1. Instrucțiune în studiile prescrise pe clasele I—IV elementare și I—IV civile, educațiune religioasă-morală și deprinderi în conversațiune maghiară și germană.

2. Locuință în etajul institutului în sale mari, sănătoase și luminoase, provăzute cu mobilierul de lipsă.

3. Vipt întreg și anume: a) la dejun cafea cu lapte, b) la amiază 3 plese, Duminica și în sărbători 4 plese, c) la cină 2 plese.

4. Spălat, luminat și încălzit. În fie care lună elevele vor lua câte o baie.

5. Instrucțiunea practică în cele economice, întrucât instrucțiunea de sub 1 lasă răgaz.

La cererile pentru primire au să se alătore: extras de botez, testimoniu de pe clasa absolvată, atestat medical despre sănătatea elevei, atestat de vaccinare și revaccinare.

Rugările pentru primire au să se înainteze Prea-veneratului Consistor mitropolitan din Blaj, alăturându-se la fie care o marcă postală de de 45 fil. pentru spedarea francată a rezoluțiunii. Dela rugarea pentru primire nu sunt dispensate nici elevele, cari au mai fost în internat.

Blaj, în 1 Iuliu 1907.

Direcțiunea internatului Vancean de fetețe.

Poșta Administrației.

A. Dragomir. Gurasada. Am primit 12 cor. ca abonament până la 1 Sept. 1907.

Poșta Redacției.

Căușd. Redacția trebuie să vă știe numele. Vă rugăm să ni-l comunicați, ca astfel să putem publica cele trimise.

BIBLIOGRAFIE.

»Cantorul bisericesc« opul dlui G. Bujigan învățator în Deliblat (Temes m.) incurând va ieși de sub tipar. Din acest op s'au scos până acuma 18 coale de tipar. Opul atât ca cuprins, cât și ca aranjare, e neîntrecut în literatură bisericască — la noi. Abonamente se mai primesc până la finea lui August, când opul va apărea complet.

Prețul opului broșat: 8 cor.; legat în pânză — bogat aurit 10 cor.; legătură luxoasă — în piele, 14 cor.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichiu.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

Recomandă băcănیا sa bine asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprrijiniți pe comerciantul român!

Telefon 441.

Telefon 441.

La „Cănele negru”.

Loc deschis.

ORFEUL DE CAPITALA

in grădina Mikádó, în caz de timp nefavorabil în cafenea. —

Azi 2 reprezentații comice.

— Mai pe larg pe placate. —

Duminea și zi de săbătoare intrarea 66 fil. zi de lucru intrare liberă.

Tauber,
director.

— — — Locuri rezervate. — — —

— Inceputul la 8 oare seara. —

Cine vrea să vadă.

Cine vrea să vadă.

Mai fac și mătreață de sarmă de oțel. Corespondență în limba maghiară, engleză, franceză și germană.

Concurs.

Institutul de credit și economii »BIHOREANA« societate pe acții în Oradea-mare, publică concurs pentru ocuparea postului de **cassar**, la filiala institutului din comuna Tinea (Tenke comitatul Bihor).

Emolumentele împreună cu acest post sunt:
1. Salar anual de 1200 coroane și
2. Relut de cvartir 400 coroane.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au pregătirile și praxa necesară pentru de a purta independent agendele de cassar. Recursurile instruite cu documentele de lipsă sunt a-i-se prezentă în persoană directorului executiv al institutului Dr. Coriolan Pap, cel mult până în **15 August 1907.**

Cassarul filialei se alege deocamdată pe un an de probă și numai după expirarea acestui termen și după ce direcțiunea va constată, că corespunde întru toate recerincilor, se va alege definitiv.

Postul de cassar e a se ocupa cel mult în 31 August 1907, și cassarul nou ales, imediat după alegere, dar la tot cazul înainte de a-și ocupa postul, are să depună la cassa centralei institutului o cautiune de 2000 cor. (adeacă: două mii coroane).

Oradea-mare, la 30 Iulie 1907.

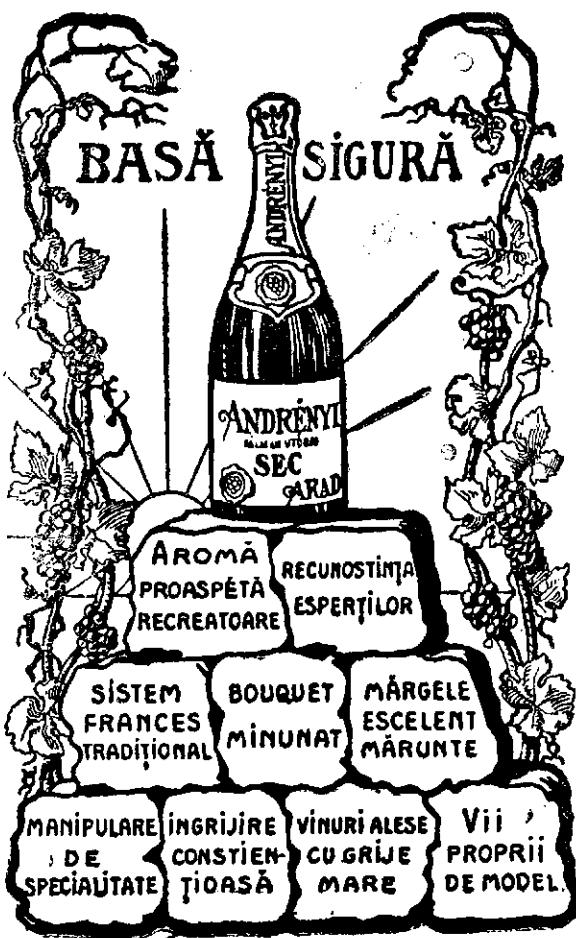
Diracțiunea.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1906. 15 Iulie	ACTIV	1907. 7 Iulie	14 Iulie
102244517	72354517 Reserva metalică Aur . . . 78666949	112439475	112261949
1706325	29890000 „ Trate Aur . . . 33595000	1530693	1474590
52118273	Argint și diverse monete	70268708	72501180
28934325	Portofoliu Român și Străin	33222130	32718761
11999924	*) Impr. contra ef. publice 10272050	11999924	11999924
14801390	„ „ „ „ In cont curent 22446711	15806084	15806084
2908324	Fonduri publice	3253121	3253121
5767325	Efectele fondului de rezervă	5801464	5893139
603554	„ „ „ „ amortisarea imob. și material	637682	637859
189799	Imobili	92004	176050
97890425	Mobilier și Mașini de Imprimerie	108611134	109438474
12029536	Cheltueli de Administrațiune	26948712	22439250
25633796	Deposite libere	23189207	24469105
356827513	„ „ & provizoriu	413890338	413069466
12000000	Compturi curinți	12000000	12000000
21373442	Copmturi de valori	23051453	23051453
3222588		3473646	3473646
222556580		264604260	26288494
1646498		2077070	2077070
137980		72775	143883
97890425		108611134	109438474
356827513		—	—
		413890338	413069466

Scomptul 5% *) Dobânda 5%

Atenție!

Bucurie în fiecare casă,

unde se folosește apărătorul de stomach patentat „Takáts“ fiind că acolo nu este boală, impecând acest apărător nu numai boalele provenite din răceala stomacului, ci oprește momentan și sgârnciurile de stomach, diarea, ș. a. efectul îi este momentan, omoară boale de stomach în germen.

Mai ales vara este indispensabil pentru ori și cine nu numa petru cei cu boală de stomach fiindcă ne încălzim adesea, noaptea ne răcorim curând și cu ocazia băilor răceala stomacului e așa des și sgârnciurile provin așa des încât acest apărător este indispensabil în fiecare casă.

Să și-o comande dar toți cei cărora le e scumpă sănătatea, fiind recunoscut și de medici și o adeverește și multele scrisori de mulțumită.

Pentru bărbați sau femei nr. I., care este potrivit pentru cei mai mulți 3 cor. nr. II., pentru cei cu statura foarte înaltă 4 cor. Pe lângă trimiterea banilor și 40 fil. porto, sau ca rambursă expediază inventatorul:

Adresa: Takáts Dániel, Nagyvárad, Sorompó-utca nr. 2.

Înștiințare!

Am onoare a aduce la cunoștința onorabilului public consumator, cumcă

măcelăria mea

din Str. Florian am mutat-o de prezent în
Str. Aulich Lajos Nr. 16.

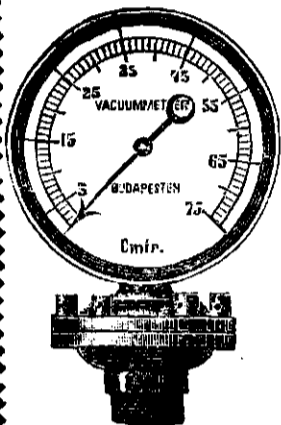
recomand totodată tot felul de preparate din carne proaspătă de porc și roș pe on. public să mă părtinească.

Cu distinsă stimă:

George Simandan
măcelar.

Pártos Fivérek

mechanic de cumpene și măsuri atmosferice
BUDAPEST, VII., Barcsay-u. 6.

Gătește măsuri atmosferice în deosebite chipuri și construcții pentru apărarea de aburi de apă, măsurătoare pneumatice (pneumometre), hidro- și pirometre. Măsuri elastice, invelatoare, termometre

Primesc reparaturi cu garanția de un an. Comandele din provincie le efectuează punctual și prompt. Ceasornicele de control le repară cu garanția de 3 ani. Prețuri curente gratis și franco.

Dacă vrei să cumperi

ghete bune și țititoare

de lână prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Czernóczy Mihály

ARAD, str. Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetă pregătite de el însuși.

Comandă după măsură se fac prompt și ieftin.

Veritabila alifie de plante

►►► pentru rane! ◀◀◀

Cea mai bună pentru orice rane cât de vechi, umflături, reumă și alte atacuri. Prin efectul alinător ce-l are înlătură ori care alta preparație.

Prin încercarea de mai mulți ani este recunoscută de eselență și mulți oameni sunt recunoscători acestei alifie de plante, recăpătându-și sănătatea.

În ori și care casă este indispensabilă ca doftorie de casă.

Singura provăzută cu marca »Mântulorul«, este veritabilă.

Se poate căpăta în farmacia la »Mântulorul«, a lui

Lukács Ferencz

in MAKÓ.

Prețul unui borcan 1 cor. 50 fil. La comandă de 3 borcane, câte 1 borcan costă 1 Cor. 35 fil.

Pentru bărbați și femei

în caz de curgere acută și cronică medicamentul cel mai sigur este

capsulele Sanid

lucru adevărat deja. O cutie (100 bucăți) costă 6 cor., alăturându-se și o broșură privitoare la folosire. Cu mandat postal.

Pentru slăbire și impotență, singurul medicament sigur sunt capsulele de putere ale lui dr. TIMKÓ. O sticlă 10 cor. Trimite

Farmacia „Magyar Király“

Budapest, V., Marokkói-utca 2. Tr.

Fabrica lui

Luca K. Alexievits,

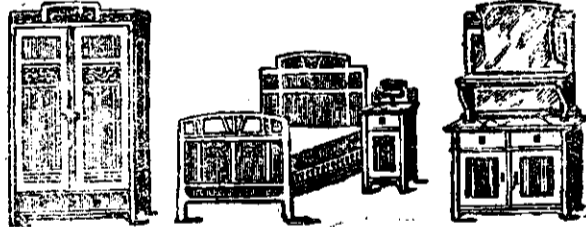
pegător de haine prețești

UJVIDÉK

Recomandă atelierul său asortat cu tot felul de revizite și haine prețești de îmbrăcat în vreme slujbei în biserică.

Pregătește tot felul de icoane sfinte legate foarte frumos cu aur și mătasă. Pregătește steaguri, prapore, și altele. Icoana mormântului lui Christos îl face foarte frumos.

La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin izvor de a procura mobile e în TIMIȘIORA.

Mare magazin cu tot felul de mobile pentru mircă, dormitoare, saloane, cafenele, hoteluri etc., dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru biurouri de cancelarii și bolte, pregătirea meselor de biliard după deseme date sau planuite și deseminate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plătit în rate lunare.

În așteptarea comandelor, rămân cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár Gyárváros, 3 király-u. 6. **Oravicza** Pá-utca.

Licitațiune minuendă.

Pe baza concluzului Ven. Consist. gr.-or. rom. din Arad nr. 2973/901 și 437/902 prin aceasta se publică licitațiune minuendă pentru edificarea unei sale de învățământ la azilul nostru confesional din Socodor, tractul Chișineului (Kisjenő) cu prețul de exclamare 3376 cor. 97 fil., pe ziua de 15/28 August a. c. la 2 ore p. m. în localul școlii I. din loc. — Licitanții au să depună vadiu de 10% din prețul elacmării. Planul, preliminarul și condițiile se pot vedea la oficiul par. din loc.

Intreprinzătorul nu are drept de a preține diurne, viatic și spese de călătorie. Socodor, la 15/28 Iulie 1907.

Ioan Crișan m. p., Aureliu Popa m. p.,
not. com. par. presid. com. par.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

Crema de față Regina

care pentru însușirea neîntrecută de înfrumșetare la expoziția din 1900 Paris a fost premiată.

Crema Regina curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borcan 1 cor. 40 fil.

Pudra Regina se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele de pân' acum cunoscute. Se vind în coloare albă, roză și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fil.

Sapunul crema Regina e sapunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O bucută 70 fil.

De vândut în laboratorul chemical a lui **Temesváry József, apotecar SZEGED, Petőfi Sugár-ut** și la **Török József, apotecar, Budapest, Király utca.**

Mare atelier mechanic de reparaturi.

Varga József

Instalator electric concesionat de autorități
Szeged, Deák Ferenc-utca.

Primește liferarea și instalarea ieftină și expertă pe lângă prețuri moderate și garanță

orice lucrări din specialitatea mecanică-electrică,

a tot felul de lumini electrice, de transmisiuni, sonerii de casă, telefoane,

parafulgere kinematografe și reflectoare.

Deposit mare: de lămpi multiple cu lumină brilantă sistemul GANZ, lămpi candescente și de lustere electrice.

Intreprindere de instalări de motoare electrice.

Vânzare de VIN

în mare și mic, producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litera	—	cor. 52 fl.
Vin vechiu alb	—	" 64 "
Rizling alb	—	" 80 "
Schiller (roșu)	—	" 56 "
Vin roșu vechiu	1	" — "
Rachiu de drojdie, fabricaț pro-		
priu, rafinat și rachiu de prune	1	60 "
Pelin sârbesc, veritabil	1	20 "

Se poate căpăta la

Quirini Sándor,

Arad, Aulich Lajos-utca 7 e.

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicletă

cu picioare trainice de mână sau cu motor să se adreseze cu încredere la

Gartner Samu

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

Arad, strada Weitzer János,
(Palatul Minorităților).

unde se află biciclete de toate felurile cu prețul cel mai moderat. Reparațiunile se fac punctual. — Mașini de cusut se află în magazin permanent. Condițiuni favorabile pentru plată în rate.

Pentru cei ce pătinesc de surprătură

Cea mai nouă invențiune de bandăgău ces. și reg. brevetat pneumatic cu pelotă de cauciuc, cel mai perfect în felul său alui KELETI!

Oprește surprătura cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o latură 12 coroane, pentru amândouă laturile 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoștoare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce susțâ de 5 ani, pe lângă controlul unui medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătesc pe lângă prețurile cele mai efine, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei amputați.

Corzette și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă.

Mașini de proptit și umblat pentru ce, ce sufăr de dureri de oasă, inchișturi, tuberculoză, boală englezească, rheumă și gârb-vire.

Lepători pentru pântece și ciorapi de cauciuc pentru căreii și convulziuni.

Damele sunt servite de femei.

Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Cereti gratis și franco catalog provăzut cu peste 8000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18

(în palatul claustrului ordului monahal „Szervita”).
Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u 14. — Întemeiată 1878.

— Corespondența în limba română. —

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce suferă de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélcseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de ghiată l'am primit cu mulțămă; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsă, la durere de stomach, la durere de înțepenirea gâtului și odată la durere da cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o

singură frecare omul se simte ca de nou născut

Minutul **Spirit de ghiată** a întrecut D-Tale toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă sase sticle mici din vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz)

cu întoarcerea postei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de ghiată.

A tkár Bander Gábor, mäsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e laudat **spiritul de ghiată.**

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

H A T V A N.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă se numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Am onoare a atrage atenția firmelor de negoț de grâne și a publicului agricultor cu apropierea erei de treferat asupra

Institutului meu de împrumutat saci.

Prețurile de împrumut a sacilor sunt foarte moderate. Țin în magazie spre vânzare sacuri și ponve de calități și mărimi diverse.

Cu toată stima:

Braun Miksa,

Arad, Boros Béni-tér 1 (casa Ispravnic).
Telefon 104. Telefon 104.

Fabrica de metale a lui

Dénes Béla

Oradea-mare (Nagyvárad)

Fabrica: Kossuth Lajos u. 2. — Depozitul fabricii: Nagyvárad, Bémer-tér. În Budapesta Király u. 13.

Cadouri de nuntă și de ocazie se se află exclusiv numai în depozitul de fabrică din Bémer-tér.

Skudier-tér nr. 5.
TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS
prăvălie de haine pentru domni, băieți și copii

T N N Y M J O H

franco

La comandă de 6 borcane le trimite porto cente mari.

La cei ce să angajează să vândă să dau pro-costa 1 coroană.

Un borcan cu eschifica cum trebuie folosită, în decurs de opt zile, fără dureri.

care depărtază bătaura cu rădăcină cu tot neîntrecut în timpul prezent,

Crema pentru bătauri

Am onoare a aduce la cunoștința m. v. public că

în strada Petőfi numărul 4,

în loc, am deschis un

Atelier de instalare de cizmea,

cae corăspunde cerințelor moderne, unde mă însărcinez cu construire de canalizare, instalare de cizmea, instalare de odaie de baie, de closete engleze, de prompt, încălzire cu apă, instalare de gaz, de gaz-benoid și acitelin, de pregătire de instrumente de stropit și mă însărcinez cu repararea specialistă a acestora.

O experiență de 20 de ani, pe care o am, dă destulă garanță în privința aceasta stimaților mei clienți, ca lucrarea întreprinsă să fie terminată în mod specialist, punctual și ireproșabil pe lângă prețurile cele mai moderate.

De aceia rog părtinirea m. on. public.

Cu deosebită stimă:

Mókos Márton,

măestru instalator, Petőfi utca No. 4.

I-au însărcinarea a ține în bună stare lucrările făcute de mine.

Institut de vindecare și creștere pentru epileptici

la băile dela B.A.L.F.

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe paza ordinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie 1903. Prețul de îngrijire: **clasa I pe an 1600 cor., clasa II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor.** Afară de aceste clase se mai pot primi bolnabi săraci, însă pe sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pentru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-se însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne de dtto 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea bolnavilor sunt concretizate maicile ordinului Franciscan din Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește **Dr. Wosinski István**, propr.-director al băilor Balf. Poșta, tren, teleton loco.

Mașini pentru stropirea viilor și arborilor

Construite de oameni specialiști distinși întrec atât în privința lucrării, precum și a durabilității orice fabricate de pân'acum. Nu face risipă în materie și e ușor de manuat de către oricine.

Un stropitor foarte tare făcut cu total trimitem de bucata cu preț de 45 coroane.

La comanda de odată a 10 bucăți un scăzământ de 5%. Pentru fiecare bucătă 5 ani garanță, se pot comanda exclusiv la noi fabricanții.

Pregătim orice fel de cazane de orice sistem pentru ferberea rachiuului, cu aparat de recorie după plac, sau după sistemul inventat de noi, prin care câștigăm cu 20% mai mult rachiu și mai gustos decât pân'acum. La comandă trimitem căldări pentru lictare sau de orice fel.

Lucrările de aramă le efectuăm iute și punctual. La comanda ne rugăm dacă se poate a ni se trimite desemnari și măsuri.

Szijaártó Testvérek, arāmari

depu pentru fabricare și reparaturi de stropitoare în Kecskemét.

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist ARAD, Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de mașini de cusut **SINGER și MINERVA.** Unicul magazin de renumitele mașini de cusut

—● PFAFF. ●—

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

In magazin se află **mare asortiment de gramophone și plăci.**

Condiții de solvire foarte avantajoase.

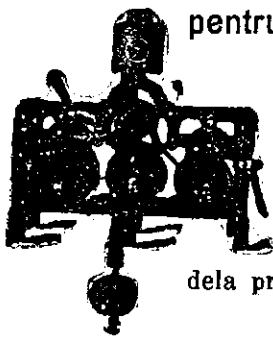
▲ MARE ▲
▲ OFICINĂ ▲
▲ DE ▲
▲ DREGERE. ▲

Ceasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuințe private

regulează și aranjază mai favorabil,

MÜLLER JÁNOS

succesorul lui Mayer Károly

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de orologie

BUDAPESTA,

VII., Csömöri-ut 50. (casa proprie).

Cataloage și specificări de prețuri trimite gratis și franco.

FONDAT IN ANUL 1890.

Prima și cea mai mare fondare industrială de calapoade (captă) pe Alföld a lui

Pless Sándor

fabrică de calapoade

Szeged, Brusseli-körut nr. 30.

premiat în 1901 la Măcău cu marele premiu și diplomă, Zenta în 1903 cu diplomă de onoare și medalie de aur, la Pancsova în 1905 cu diploma și medalie de aur.

Face și ține în magazie tot felul de calapoade moderne,

din cel mai uscat lemn.

COMANDE din provincie se efectuează repede și prompt, pe lângă cele mai moderate prețuri. — — — LISTA cu prețuri se trimite gratis și franco.

Am onorul a aduce la cunoștința mult onoratului public că am deschis în *Lugoj, strada Bonnaz* (Palatul com. bis. ev. ref.)

prăvălie
cu obiecte de aur și argint, de juvaerice și
ceasornice.

O praxă de 35 ani în orașele cele mai mari din țară și străinătate mă pune în plăcuta poziție de a putea satisface și cele mai mari preteziuni.

Nizuința mea principală va fi totdeauna îndreptată într'acolo, ca prin liferare

de mărfuri numai de prima clasă
prin lucrare precisă și bună, pe lângă prețuri moderate

să-mi câștig și asigurerez încrederea onorațiilor mei mușterii.

Voi pune deosebit pond pe fabricarea de juvaerice, precum și pe

reparatura conștientioasă perfectă a ciasonnicelor

conducând însumi toate lucrările și ori-ce reparatură, fie cât de mică, va fi executată cu cea mai mare punctualitate și conștientiozitate. Vă rog să vă convingeți prin o comandă de probă despre calitatea bună a articolelor mele precum și despre lucrarea conștientioasă și precisă a reparaturilor ce mi-se vor încredința.

Recomandându-mă bunăvoinței mult onor. public,

semnez cu deosebită stimă:

Eduard Neumann,
ciasornicar și juvelier.

„BIHOREANA“ institut de credit și economii în Oradea-Mare.

A viz.

Pe baza autorizării primite dela adunarea generală ordinară, ținută la 27 Februarie 1907 în care s'a decis urcarea capitalului social al institutului dela 600,000 la 1,200,000 coroane, oferim pentru subscriere, respective pentru cumpărare acțiunile din emisiunea nouă neoptate de acționarii vechi până la termenul fixat, pe lângă condițiunile următoare:

1. Prețul unei acții din emisiunea nouă, conform valorii reale de azi constatate cu privire la fondurile de cari dispune institutul, se fixează în sumă de 240 coroane, din care 200 coroane se adaugă către capitalul social, iară restul de 40 coroane după detragerea speșelor emisiunii, se adaugă la fondul de rezervă.

2. Prețul de emisiune se plătește în cinci rate treilunare astfel, că deodată cu însinuarea pentru cumpărare se plătesc dela fiecare acție câte 48 coroane, adică Patruzăci-și-opt coroane ca prima rată din prețul de emisiune, iară ratele următoare de câte 48 coroane dela acție se plătesc conform dispoziției §-lui 10 din statute tot la perioade de câte trei luni.

Fiecare acționar are însă drept să plătească mai multe rate, sau toate ratele înainte de termen.

În lipsa de plată a ratelor la termenele fixate se aplică dispozițiile §-lui 10 din statute, în sensul cărora acția neplătită se anulează și în locul acesteia se emită un nou titlu de acție, iară ratele plătite cad în favorul fondului de rezervă.

3. Acțiunile noave după plățirea tuturor ratelor vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile ce posedă acționarii vechi, dar la dividendă participă numai cu începutul dela 1 Ianuarie 1909.

Dela plățirea ratelor până în 1 Ianuarie 1909 acționarii primesc după ratele plătite 4½% interese, iară după ratele restante plătesc 6% interese de întârziere.

Eliberarea acțiilor noave va urmări numai după plățirea prețului întreg al acestora, iară până atunci fiecare acționar primește un titlu provizor de acție, în care se induce plățirea tuturor ratelor din prețul de emisiune.

4. Declarațiile pentru subscrierea, respective cumpărarea acțiilor din emisiunea nouă, sunt de a se trimite subscrise în toată regula dimpreună cu prima rată de 48 coroane dela acție la adresa institutului cel mult până în 30 Septembrie 1907 st. n.

Formular pentru declarații de subscriere la cerere espedăm imediat la adresa tuturor, cari doresc să cumpere acții din emisiunea nouă a institutului nostru.

Subscrierile de acții se vor lua în considerare în seria precum au sosit acelea la institut prin urmare la caz, dacă s'ar subscrie mai multe acții de câte a rămas neoptate și direcțiunea va uză de dreptul său să reducă numărul acțiilor subscrise, reducerea se va face astfel că acționarii cari s'au însinuat mai timpuriu vor avea prioritate față de aceia, cari au subscris mai târziu acții din emisiunea nouă.

Oradea-Mare, la 11 Iulie 1907.

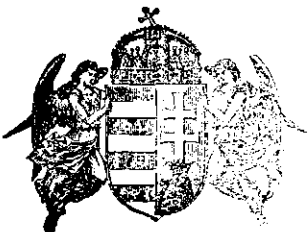
DIRECȚIUNEA

institutului de credit și economii

„BIHOREANA“

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

TURNĂTORIA
DE CLOPOTE

Fabrica de
scaune de fer
pentru clo-
pote -- alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

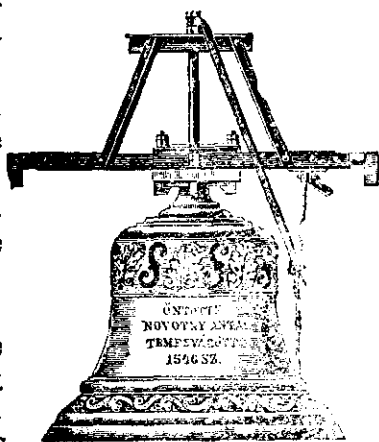
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rinduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S

și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toate de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

HAINE pentru copii

Albituri pentru dame!

Blouse

ȘORTURI!

en gros — Export — en detail.

FRANK & BERG, Versegz.

„La Fortuna“. Andrassy-ut (Casa proprie). „La Fortuna“.

Cea mai mare casă de comerț de șorturi în Ungaria de sud!

Cea mai ieftină casă de comerț!

Oferă pe lângă magazinele colosale un mare asortiment pentru ales de articole solide și bine lucrate ca:

Șorturi, Albituri de Dame, Jackete de Cloth, Luster și Flanel.

◆ Pe lângă prețurile de fabrică uimitor și recunoscut de modeste.

◆◆◆◆◆

Șorturi de băieți din pânză și „Coper“.

Șorturi de Batist } albe, foarte draguțe cu broderii, colțuri și croșetării, à 50 bani până la 1.20 cor.

Șorturi de Thee } albe, toate pline de croșetării, o prelucrare admirabilă, foarte durabile, à 1.20—2.80.

Șorturi de Helveția de Batist, } în prelucrare elegantă, foarte bună din „Coper“ foarte bun și cu culoare veritabilă. 1.80—2.80 cor.

Șorturi de dame » Reform « } în asortiment mare și mereu variat cu ajour și volante croșetate dela 2.80 cor. în sus.

Jachete de desupt de » Cloth « } Jachetele noastre de desupt Cloth și Șortele se bucură de o mare, durabilă popularitate în public din care cauză am fost nevoiți a mări încă odată aceasta divizie de mărfuri.

◆◆◆◆◆ Revanzătorii primesc la dorință mostre. ◆◆◆◆◆

◆◆◆◆◆ Dacă nu se potrivește ceva, se poate trimite înapoi. ◆◆◆◆◆

Primum zilnic multe comenzi ulterioare și scrisori de recunoștință

Principiul nostru este: { Numai marfă nouă, solidă, facon eminent, material bun preț fix cu »Fortuna«.